

In Litteris de Stima.
D. Petre Bonmuliu Dimitrie Sturza
Pano Contogoroff

CONSTANTINOPOLE

DUPĂ ANTHOLOGIA HELLENA

SAŪ

DUPĂ EPIGRAMELE DIN ANTHOLOGIA HELLENA.

Traducțiune din Limba Hellenă după broșura elaborată
de D-nu P. Condoegeorgi Doctor in Filologie și Theologie etc.

DE

PERICLE P. KIUSTENGEANU.

CONSTANȚA.

TYPOGRAPHIA PERICLE M. PESTEMALGIOGLU

SUCCURSALA DIN BRAILA.

1881.

ROMÂNILOR DE PRETUTINDINEA

ACEST OPŪ

DEDICĂ

TRADUCĂTORUL.

ROMÂNII DE PREȚUȘINEA

A CIBĂ DE C

Esemplare care nu vor purta aci propria iscalitură
a traducătorului, se vor urmări conform legii.

PREFAȚA.

Vădând această broșură în limba Hellenă, și considerând importanța ei din punctul de vedere arheologic, mi am propus a o traduce în limba Română, cu scop de a face cunoscut aceste epigrame Românilor cari nu a avut ocaziune de a le studia și cunoște; căci nu mai puțin de alte națiuni, aceste epigrame ca și Constantinopole—despre cari se tratădă aci--merită să fie cunoscute și studiate și de Români de ore ce și dânșii au orecare interes, fiind-că facă parte integrantă din origina acelor împărați Romani cari au împărațit în Constantinopole.

Nu am pretențiune de a o reccmanda; meritul ei se pôte aprecia de orî-cine amator de sciințe, și mai ales de bărbații competenți în asemenea materie.

Deja fiind publicată în limba Engleză—dovedesce cum că merită a fi publicată și în limba Română și credū că să intereseze pe Români mai mult de cât pe Englezii și alți; așa fiind pentru ce să nu le studiam și cunoșcem și noi Români?

În traducere am conservat regula autorului în arangeamentul epigramelor, și m'am indeletnicit spre a 'i da puțin mai esplicativ sens, separând materiile epigramelor. Am pus aceste epigrame în

limba Hellenă, după cum erau în antichitate și cum se află în Anthologia Hellenă, iar alături cu fiecare epigramă și explicațiunea ei în limba Românuă, ast fel ca să fie înțeles cu înlesnire subiectul lor și scopul pentru care era făcute. Iar la unele cuvinte am făcut note explicative pentru uni din lectori cari nu le ar scie.

Traducând dar acéstă broșură în limba Românuă am fermă convicțiune că nu mă va critica lumea literară pentru defectele ce ar găsi în traducere, pentru ca în lipsă de cărți ajutătoare, am făcut pe cât 'ml permise puterea.

P. P. Kiustengeanu.

Constanța, 13 Decembre 1880.

CONSTANTINOPOLE

După epigramele din Anthologia Hellenă.

Fiind vorba despre Constantinopole după Epigramele din Anthologia Hellenă, nă scurtă descriere istorică a Bisanzîului ce mai în urmă s'a numit Constantinopole, mi se pare că nu este fără de scop în formă de introducere.

Bisanzîul, oraş pe Bosporul ¹⁾ Tracică fondat de Megareniî 650 ani în. de Chr. se dice că 'şi a luat numele de la Bisant, capul coloniei şi fiu a lui Neptun. Era aşdat pe două dealuri şi circumferinţa sa era de patru-dece de stadii ²⁾. Poziţiunea sa potrivită aşdată la intrarea Portului Euxin ³⁾ l'afăcut locū de mare însemnătate comercială. S'a luat în stepănire de Pausania în urma luptei din Platee 479 ani în. de Chr. şi se predomina uneori de Athenienî, şi altă dată de Lacedemonienî în intervalul resbelului Peloponisian. Lacedemoniî s'a gonit din Bisanzîu de Thrasibul la 390 în. de Chr. când oraşul a rămas independent pe câţiva ani. După aceste s'a supus alternativ la Macedo-

¹⁾. Strămtorea seū Canalul prin care (se scurge) comunica Marea négră cu Mediterana. ²⁾. Măsură de lungime distanţa de 600 piciorre Hellene seū 125 paşi. ³⁾. Marea Négră.

nienŃ și RomanŃ. La resbelul comun d'ntre Prosceniu NigrŃ și SeverŃ s'a supus ântâiŃ; și s'a cucerit de SeverŃ 196 d. Chr. dupâ un asediŃ de trei ani când parte din el s'a devastat. Pe lângă acestŃ s'a clădit oraș nou de Constantin cel Mare la 330, care l'afăcut capitala Imperiului și l'a numit Constantinople din numele seŃ. Clădit pe șapte dealuri s'a divizat în 14 despârșiri (regiuni) și s'a înfrumusețat cu diferite clădiri dupâ imitațiunea capitalei lumei Romane. Lungimea sa cea mai mare era aprópe 3 mile Romane, iar circumferința din năuntrul ȃidurilor 13 seŃ 14. Urma a fi capitala Imperiului Roman în Orient pênă la cucerirea lui de către Turci pe la 1453 d. Chr.

Acum dar voiŃ trece la Epigramele dupâ Anthologia Hellenă

Esistă numeșose Anthologii; dar aci este vorba despre Anthologia care se numesce Hellenă, în care se întâmpină tóte epigramele despre antica Constantinople.

ScriitoriŃ de dicționare în dicționarele lor ȃice cã „Anthologia este colecțiune de flori“ asemenea se numâ Anthologii colecțiunile de poesiŃ mici Hellene (mai ales de epigrame) de diferiți autori pe care vr'un editor le a adunat și a compus în un fel de buchet. Cea d'ântâiŃ s'a făcut de Meleagru din Gadiri¹⁾ pe la 100 ani în. de Chr.

¹⁾. Un oraș din Palestina.

Însă această explicațiune încă este insuficientă pentru noi; decă distinctivamente anthologia este colecțiune de epigrame, ce este epigrama? Și acești învățați profesori ne spune că „epigrama este mai ales adresa a numelui poetului unui lucru de artă sêu a dedicatorului vre unei dedicațiuni“ ¹⁾ și fiind că aceste afost ca de principii scrise în vers din antichitate ²⁾. Epigrama era asemenea poema din puține linii și mai mult în elegii espunând în scurt óre care eveniment particular sêu vre-uă părere.

Anthologia Hellenă coprinde aprópe 4500 epigrame de 300 aprópe autori. Aceste epigrame, după cum am đis, sânt espunerii sumarie vre unui unic eveniment sêu vre unei păreri. Iar acum trebuie să spui ce înțelegu prin numele „Constantinopole după Anthologia Hellenă sêu după Epigramele din Anthologia Hellenă.“

Așteptați póte s'auđiți tóte cele despre biserică și clădiri și a diferitelor lor caractere? De va fi ast-fel, vă înșelați. Nu pentru că nu am marturii despre unele din clădiri; am ceva a spue despre ele, dar 'mă aduc aminte ce a đis un antic poet Hellen despre corăbi și cetăți.

*Ὡς οὐδὲν οὐδὲ πρόγος οὐδὲ ναῦς,
Ἐρημος ἀνδρῶν μὴ σεναικούρων ἔστω,*

¹⁾ Erodot 5. 59. ²⁾ Erodot 5. 59. 7. 228. Tucidid 6. 54, 59.

„Corabia este nimic fără echipagiū. și cetatea fără ') guardă.“

Ast-fel și un oraș este nimic fără locuitorii lui. Nu 'mi propuiū să vă dau vre uă ast-fel de co-respunđetóre figură, pe care puteți vedea în halele palatelor și în alte părți, vedere rece de clădiri, séu de uscat și apă fără figura vre unei vii, creaturi.

Acum să ne aducem aminte că Anthologia este buchet; deci o să vorbesc despre flori. Dēcă în cărți se includea flori de câmp, ca aceste flori ale poeziei, ce au fost de atâte sutimi de ani, abia era să 'și pastređe buna fața séu parfumul lor; însă florile cele din grădina literelor rămâne pentru tot d'auna verđi, pe când tot ce le încongiura vr'uă dată s'a uscat și a trecut. Și însă nu pretind a vă presenta florile cu colórele lor antice, séu cu adevăratul lor parfum; aceste era sub pressa tipografiei; le veți găsi îndestul lipsite de esistența, am curagiū a spune; însă mi s'a părut că fiind aici, respiriūd același aer, pe care ele uă dată respira, și dobândiūd de aceeași splendóre a sórelui, care le a ridicat altă dată la dulceața și cea mai înaltă colóre, puteți prin viuē imaginațiune să le reinviați și să vă închipuiți cari era colórele lor înainte de a se vesteji, și care era parfumul lor pe când era întregū. Vecinătățile aceste, de cari ne încongiurăm ne vor ajuta ca să reinviăm

) Sofocle Edip. T. 56.

pe vestejitul buchet și să înțelegem cam obscur cu ce se asemănaă când s'a produs de prima-dată. Aplecați-vă dar puțin la sârăcesul meu buchet. De sigur că grădinar timporar trebuie să ȳicū ceva despre proprietățile pe când le scot la lumină.

Maî întâiū dar de la Bospor (de la grecesce βόσπος-πόρος) care însemnă trecerea bouluī, și pēnă astăđi acest înțeles este rămas în vecinătatea Turnului Feciorei, care se numesce debarcadera lui Pașa, de către Turci Ochiuș-liman ¹⁾ Tradițiunea Hellenă era că uă eroină anume Io s'a transformat în junică ²⁾ de frica Ereī ³⁾. Chinuinduse de strechea se rătăcia din locū în locū smintită, și se ȳice că Bosporul s'a numit ast-fel pentru că ea l'atrecurt inotând. După cum și Turciū, în nesciința, aū conservat povestea mitologiei Hellene.

Acum Epigrama ce voescu a espune este tot d'ună dată epitafiū sēū iuscripțiune mormântală. S'a scris sub statua unei junice, ce sta în pozițiunea care reū se numesce turnul lui Leandru, în gura strîmtōrei.

Statua junicei s'a pus acolo ca simbol al mentionatei figure, fiind-că numele ei era junică (Damalis) ⁴⁾. Damalis era socia Atheneului amiral

¹⁾ Portul Bouluș. ²⁾ Junica de vacă sēū juncană, vițea.
³⁾ Junei. ⁴⁾ Damalis în limba Hellenă se numesce junica sēū vițeoă.

Hares, care nu a reușit la întreprinderea sa de a da ajutor Bisantiului 341 în. de Chr. când se aședea de Filip, regele Macedoniei.

Statua vorbind cu atractiva libertate din această colecțiune la tot felul de creaturi fără suflet, conservă drepturile sale excepționale a însuși junicieii ei, și negă orî-ce identitate cu menționata junica de Io.

La junica de vis-a-vis de Constantinopole (seu după altă edițiune) la junica ce sta vis-a-vis de Bisantiu în Chrisopole.

— Ἰναχίης οὐκ εἰμὶ βοὸς τύπος, οὐδ' ἀπ' ἐμεῖο
κλήσεται ἀντιπῶν Βοσπόριον πέλαγος.
κείνην γὰρ τὸ πάροιθε βαρὺς χόλος ἤλασεν Ἥρης
ἐς Φάρον ἣδε δ' ἐγὼ Κεκροπίς εἰμι νέκυσ.
Εὐρέτις ἦν δὲ Χάριτος· ἔπλων δ' ὅτ' ἔπλων ἐκαίνος
τῆδε, Φιλιππίων ἀντίπυλος σκαμῶν.
Βουίδιον δὲ καλεῖμ' ἐγὼ ὡς τότε νῦν δὲ Χάριτος
εὐνέτις ἠπίροις τέρομαι ἰμιοτέραις.

(Explicațiunea).

„Nu sînt acea junică Io, și marea această d' înainte nu se numesce Bospor de la mine. Io s'a îmbrîncit la Faru ¹⁾ de mânia Ereii, Checrops din Atică era tatăl meu, sociul meu Hares a venit aici nu fără de mine a socieii sale ca să se lupte contra flotei lui Filip. Ast-fel eă care mă numeam

¹⁾ Uă mică insulă lângă Alexandria pe care Ptolemeu II a înalțat un turn de marmoră, la vârful căruia era un felenar numit „Faru“ care se vedea din distanța de 300 stadii.

maî de mult Damalis (junică) iar acum soția lui Hares mă bucur de frumósă și dragălașa prive-lisce și a ambelor continente.“

Afost și alt însemnat monument, care într'ade-văr stând în strimtórea, însă rostind un eveniment antic al istoriei sale; era uă figură zugrăvită pen-tru amintirea podului de bărci care s'a construit de către Mandrocle din Samos pe strimtórea, pen-tru trecerea óstei Regelui Persilor Darie care la 508 în. de Chr. a întreprins uă expedițiune în Sciția ¹⁾. Acéstă figură s'a depus la Ereú séú templul Ereí in insula Samos. După cucerirea Io-niei, Samos a devenit scaunul artelor și Ereul cu desăvërșire hală de figure.

La epigrama ce s'a depus la Ereú care era prescrierea pentru unirea Bosporului.

*Βόσπορον ἰχθυόεντα γεφυρώσας ἀρέθιγε
Μανδροκλῆς Ἡρη μνημόσυνον σχεδίας
τῆ μὲν δὴ στέφανον περιθεῖς, Σαμίοισι δὲ κῦδος,
Δαρείου βασιλείως ἐκτελέσας κατὰ νοῦν.*

(Esplicațiunea).

„Acéstă figură Mandrocle a depus'o la Era ca să arate cum a putut se podéscă pe Bosporul cel plin de pesce; pentru acésta dar dânsul s'a incu-

¹⁾ După istoria Română acéstă expedițiune s'a făcut la 515 în. de Chr.

nunat, iar Samioții s'aũ onorat, după ce și podirea s'a terminat după idea lui Darie.“

Pe când armata Englesă era în Abisinia, a vădut în unul din templele d'acolo uă figură reprezentând poporul Israilit trecând prin Marea roșie; artistul arătase sciința sa militară, înarmând pe Israiliții cu puscă de sistemul vechiũ. Iconograful Samului a făcut mai corect când a reprezentat oștirea trecând pe pod cu baionete și segete potrivite, iar pe Regele ședând pe thron și inspectând óstea sa trecând. Gillius archeologul 'și a depus tótă stăruința, spre a găsi urma a acestui scaun de marmoră, dar în ȓadar; uă bucată asemenea ca thronul lui Csercse care se aședase pe dealul de la Abidũ lângă Ellispond s'a găsit pozitiv, și s'a trimes la Constantinople, după cum spune Franc Calbert savant și erudit bărbat despre cele de la Troada. Nu pot spune unde se afiã acuma, pot spune însã cã este mai atât de evident la cãutător, cât sunt tóte lucrurile precioase care sunt ascunse de poporul de jos în Museul Santei Erine.

Poeții Bizantinii se lãuda cu dreptate pentru Bosporul lor și pentru frumusețile sale. Cânta pe chitară adesea pe aceeași cordă. Ca sã dobândescã plăcerea mai pe deplin de privelisce; póte și din cauza cuvântului de economie, orășeniĩ 'și clădeũ

unele din casele lor foarte înalte. Observa plângeră unuî, care pe când cânta, se află ștergându-și fruntea și suspină sub căldura lunei lui Iuliu. Începe aducând ca martor pe anticul poet Esiod numit Ascreu din locul seü natal Ascrea în Biotea.

La casa care era în înălțimea din Bisant (sau după altă edițiã) la casa ce este în înălțimea Bisantului.

« Τῆς Ἀρετῆς ἰδρῶτα θεοὶ προπέροισεν ἔθηκον »

Ἔννεπεν Ἀσκραῖος, δῶμα τ'δε προλέγων.

κλίμακα γὰρ ταυαὴν περὶ ὧν κεκατηρότι ταρσῶ,

ἰδρῶτι πλαδαρὴν ἀμφεδίηνα κόμην

ὑπόθι εἰσενόησα θαλασσαιὴν περισπῆν

καὶ τάχα τῆς Ἀρετῆς πιστότατος θάλαμος.

(Explicațiunea).

„Fruntea virtuții se înădușesce; acéstã este legea confințită a Cerului, și de sigur despre acéstã casã țicea de înainte. Mă urcũ cu luptã scara ei se ameteșce; curge nãdușelã împrejurul meü de la înădușitul meü pãrũ, însã dupã ce cine-va ajunge la înălțimea relucesce privelisceã mãrii. Da, acéstã trebue se fiã cea mãi fidelã camerã a virtuții.“

Uã altã casã aprópe de marea vorbesce despre ea și pentru ea. Când Constantin cel Mare a făcut acest orașũ capitala Imperiului, i a dat numele de Roma-nouã, care numire se conservã încã în limba oficialã a bisericei Orthodoxe Orientale.¹⁾

¹⁾ La Patriarchia Constantinoplei.

Casa acéstă despre care este vorba, vorbesce despre ea însași cântă în concert fiind-că este pe acest țermü când ȕice.

La casa lui Maximin.

*Αιμάτω Μαξιμίνοσ νεοπηγέοσ ἔνδοθι Ρώμησ
Αὐταῖσ ἡύνεσσι θεμελίω καρτερὰ πῆξασ
Ἀγλαΐῃ δέμοι ἀμφὶσ ἀπειρεσῆ τετάνυσται.
Τῆ καὶ τῆ, καὶ ὅπισθεν ἔχω πτόλιω ἄλλὰ καὶ ἄντην
Πάνθ' ὁρόω γαίησ Βιθυνηίδοσ ἀγλαὰ ἔργα.
Ἡμετέροισ δ' ὑπένερθεν ἐρισθενέεσσι θεμέλιοισ
Πόντοσ ἄλοσ προγοῆσι κλύνδεται εἰσ ἄλα διαν
Ἵόσσοσ ἐπιψαύων, ὑπόσοσ χθονόσ ἄκρα διῆναι
Πολλάκι δὲ ἐξ ἐμέθεν τισ ἐὼν μέγα θυμὸν ἰάνθη,
Βασιὸν ὑπερκύψασ, ἐπεὶ εἴσιθεν ἄλλοθεν ἄλλα,
Δένδρα, δώματα, νῆασ, ἄλα, πτόλιω, ἡέρα, γαῖαν.*

(Explicațiunea)

« Maximinul înainte de a ma cădi în Romanouă, a pus temeliele mele aprópe de marea, băsându-se solid pe țermul mării; împrejurul meü prea multă luminósă splendoré se revarsă spre exprimare; orașul este din napoiul și d'inainte mea: și insă văđü bina-cultivatele țerine ale Bithiriei; ¹⁾ pe când repeđinduse tare, sub picioarele mele din marea în marea se tăvălescü curente, și sărută marginea pământului. Înveselesce inima omului prin uă privire, să observe tótă pictorésca privelisce, din camera cea 'nalta, arbori, palaturi, corăbiu, marea, orașul, pământul. »

¹⁾. Provincie pe țermul Asiei între portul Euxin și Propontida.

Ni-se dă iarăși uă vedere a țermului de vis-a-vis la versurile de pe pãlatul numit al Sofianilor, și care este pe la Halcidona ¹⁾ lângă Fener-Bahce. Trebuie să notesă că a fost și alt palat cu același nume pe țermul European aprópe de locul acela care se chiamă acuma „Caterga-Liman,“ Ambele aceste s'a clãdit de Iustinũ al II-lea pentru Imperãtesa lui Sofia pe la 578 d. Chr.

La palatele Sofianilor.

*Ὀππόθι τετραμένης χιθονὸς ἄνδιχα πόρτον ἀνοίγει
Πλαγκτὸς ἀλικύστων πορθμὸς ἔπ' ἠϊόνων,
Χρύσεια σιλλέκτρῳ τὰδ' ἀνάκτορα θῆκεν ἀνάσση
Τῇ πολυκυδίστη θεῖος ἀναξ Σοφίη.
Ἄξιον, ὦ Ῥώμη μεγαλοκρατές, ἀντία σείῃ
Κάλλος ἀπ' Εὐρώπης δέρεκεν εἰς Ἀσίην*

(Explicațiunea)

„Unde uscatul se desparte, spintecându-se de marea în două, și repezându-se ape, se légănă pe marea, sacrul nostru rege a clãdit acolo un pãlat splendid cu splendóre de aur, pentru Sofia, nobila sa Regină. Privind din Europa uitãte la Asia, Roma mãrėtã, frumusețe meritorie, uitându-se atîntatã la tine.“

Imperãtesei Sofia i a fost instalatã și uă statuă în onórea ei, și sub ea două versuri înscrise cu glumã (calembour) seũ paragramatismũ pe numele

¹⁾. Un oraș al Bituniei vis-a-vis de Bisaniũ.

ei care însemnăză prudența. Era aprópe de palatul cel de pe ținutul European.

*Αἰσονίων δέσποιναν Ἰουλιανὸς πολιοῦχος
Ὡς σοφίης μέστην ἄνθετο τὴν σοφίαν.*

(Explicațiunea)

„Regina Romanilor Sofia ¹⁾ prin patronul orașului Iulian sta aci plină de (sofia) prudență.“

Era și altă înfrumusețare de clădire, pe marginea ținutului Asiatic; se ținice că era mai presus de Bospor la intrarea (templului) Ereului.

La intrarea Ieriei.

*Τούτων Ἰουστινιανὸς ἀγακλία δείματο χῶρον,
Ἵδατι καὶ γαίῃ κάλλος ἐπικρημάσας.*

(Explicațiunea)

„Acéstă splendidă curte Iustinian a instalat'o, revêrsându-se în frumusețe peste marea și uscat.“

Moda de a scóte fruntea caselor d'asupra apei s'a moștenit de la Romanii cei vechi, cu tóte că s'a criticat de Orațiū ²⁾ și de alți ca injustificat luxū și îngâmfare. Probe de ast-fel de curți (gialii) se vêd pe tichografiele ale Pompeiei. De sigur că aici s'a conservat tradițiunea pênă astăzi, după cum póte cine va să vêdă trecând cu barca de la golful de cornū la Zeitin-Burnu. Ori-ce ar ținice Ora-

¹⁾ Sofia (Σοφία) în limba Hellenă va să ținică Prudența (înțelepciune). ²⁾ Cânt. III. 1, 34.

țiu, acéști regulă asigura folóse de pescuire și șaluparie. Satiristul însă nici uă dată nu era să discute plăcerea ce dobânda Bisantiniș la grădinile de la marginea mării; și felul acesta de bun gust deosibea pe Bisantinul de anticul Hellen. Schiller, la operațiunile sale despre poesia sentimentală, notédă cu mirare cât de puține urme se întâlnesc între anticii interesului sentimental, cu care noi, în timpuri mai nooi, ne devotăm la caracteristicile individuale configurațiunei naturale séu a vederei ¹⁾. Prin urmare Humboldt observă că se arétă mai adânc sentiment pentru natura și mai mare fineță de simțibilitate la unele părți a Anthologiei Hellene, care ni s'a transmis în astfel de diferite moduri și din ast-fel de diferite epoce ²⁾.

Aici sunt patru linii pe plăcute opuneră prezentându-ce sub caractere de uscat și marea împreunându se, și după cum statue de ței pagânesci înfrumusețédă grădinile Francese ast fel și aci se arétă în figură de Neiade și Nereide ³⁾ încorporarea și representația,—după cum unii pretinda—de isvóre și valuri.

La grădina țermuriănă.

Πόντος ὑποκλύζει χθονὸς ἔδραν ἅπλωτα δὲ χέρσον

Νῶτα θαλασσαίοις ἄλσεισι τηλεθάει

Ὡς σοφὸς, ὅστις ἔμιξε βυθὸν χθονὶ. φύκια κήποις,

Νηιάδων προχοαῖς χεῖματα Νηρείδων.

¹⁾ Veđi Cosm. lui Humboldt B. p. 372—3. ²⁾ același p. 379

³⁾ Zâne de ape.

(Explicațiunea)

„Unde marea spală locul de sub picioarele pământului, acolo mică umbrare de marea, înfrumusețedă micile solide valuri; era prudente acela care a amestecat marea cu uscatul, bradișu de marea cu grădine și pârâie de Neiaide cu marea de Nereide.“

Putem să eșim acum puțin din orașu, fără a ne despărți de țermu și vom ajunge la un bulevard dîmbitor din marginea orașului numit Floriele ¹⁾. Acest bulevard face cunoscut cele din prejurul seū în formular public, cum urmédă:

La Bulevard.

Ἰθάσσι, καὶ κήποισι, καὶ ἄλσεσι, καὶ Διονύσῳ

καὶ πάντων πλήθῳ γείτονος εὐφροσύνη.

Τερπνὰ δέμοι γαίης τε καὶ ἐξ ἑλὸς ἄλλοθεν ἄλλος,

Καὶ γοιπεὺς ὀρέγει δῶρα καὶ ἀγρονόμος.

Τοὺς γ' ἐν ἐμοὶ μίμνοντας ἢ ὀρνίθων τις αἰίδων

Ἡ γλυκὸ πορθιμῶν φθέγμα παρηγορεῖ.

(Explicațiunea)

„Am în abundență ape și grădini, și păduri, și vii, și pe înveselitoare vecină marea; vezi cum pescarul și agricultorul aducū daruri. Iar pe cei cari rămân lângă mine i consolédă cântarea vre unei din paseri, saū cântecul dulce al șaluparilor.“

Ne întórcem înapoi spre Bospor, și ne aflam

¹⁾ Uă bine cunoscută grădină publică afară de dîdurile Constantinopolei.

asum la Steni (nume stricat în locū de „Sostheniū.“)

Bisantinii iubea de a se refugia la Sostheniū ca să petrecă serbătorile după trecerea ernei. Dansatōrea a cărei statua stă acolo s'a gândit că locul este potrivit și profitabil spre a manifesta eleganța sa.

La figura Dansatōrei din Sostheniū.

Εἰμὶ μὲν Ἑλλαδίῃ Βυζαντίας, ἐνθάδε δ' ἔστην.

Ἦχι χοροστασίην εἶαρι δῆμος ἄγει,

Ὅπποθι πορθμῶ γαῖα μερίζεται ἀμφότεροι γάρ.

Ἄντυγες ὀρχηθμοὺς ἤνεσαν ἡμετέρους:

(Explicațiunea)

„Sunt Hellenă¹⁾ din Bisantiū, și stau aci unde dansedă orașeniū primavara, și de unde uscatul se desparte prin strimtōrea; căci ambele locuri cele de față în față au lăudat dansările.

Ei se bucura de frumoasă pozițiune a eapitalei lor, și se vedeu că au deplină fericirea ce se povestise de vechiul oracol, care, trebuie să vă încunoscinteđu de nainte, nu vorbesce despre căini, de căini ce urba în realitate, dar despre două râuri Cidareū și Barbisū, cari venea din dealuri și curgea la Cornul de aur, seu golful de cornū.

Ὀλβιοὶ οἱ κείνην ἱερὴν πόλιν οἰκήσουσιν

Ἀχιὴν Θρηϊκίην, ἔννερον παρὰ τε στόμα Πόντου.

Ἐνθα δύο σκύλακες πολὴν λάπτουσι Θάλασσαν

Ἐνθ' ἰχθὺς ἔλαφος τε ρομὸν βόσκονται ἐς αὐτόν.

¹⁾ Greacă.

(Esplicațiunoa)

„Fericiți cari facū cel de pe lângă gura Pontului ¹⁾ pe țermul Thracicū ²⁾ acel sasru oraș locuința lor; acolo unde douē fiare lingū spuma marei, unde pescele și caprióra pașunedă la un locū. “

Fiind afară nu departe de orașul favorit. putem acuma să ne preumblăm pe ogóre și împreună cu Antifil ³⁾ să ne adresăm la un mare arbore, către care mergem ca să ne apăram de caldură.

La arbori.

*Κλῶνες ἀπηόριοι ταναῆς δρυὸς, εὐσκιον ὕψος
Ἄνδράσιν ἄκροτον καῖμα φυλασσομένοις,
Εὐπέταλοι, κεράμων στεγανώτεροι, οἰκία φαττῶν,
Οἰκία τετλίγων, ἔνδιοι ἀκρέμονες,
Κἀμὲ τὸν ὑμετέρησιν ὑποκλιθέντα κόμησιν
Ρύσασθ' ἀκτίνων ἡελίου φηγάδα.*

(Esplicațiunea)

„Craci ce atârnați de stejarul cel întins, la care se apăra bărbații de nesuferita arșiță, înălțime umbrósă cu frunđe frumóse care apăra mai bine de cât olanele, din casa muritorilor, craci mari ai aerului curat, dați și mie cea aparatóre umbră, ca să mă feresc la un sigur loc de scăpare, de furia sórelui. “

Acum putem să umblăm la țera împreună cu

¹⁾ Marei (mai cu deosebire Marea-négră). ²⁾ Provincia Europeană între Marea Egee și Marea-négră. ³⁾ Un Bisantin poet ale cărui 45 epigrame se păstrédă.

legistul Agathie ¹⁾, care pentru un cuvânt se îndatoréđă a demisiona de lucrarea sa de la tribunale. Aci traducătorul întêmpină óre-care dificultate, care dificultate isvorea curat din acea variațiune de modă de a alege adjective de glumă și de a reprezenta vre uă persónă iubită sub forma acestuî său aceluî favorit animal. Cine dintre voi nu s'a chiămat une orî „miel“? ²⁾ Dar cum putea cine-va să se mire numindu-se junică? Și însă ceva asemenea era unul din cele mai mândre nume pe care Bisantinii le întrebuintă. Agathie reprezintă desfatările d'afară în aer curat, și după aceste scóte un suspin adâncü.

Memoriu către Paul Silențiarü saü Agathie Scholasticuluî locuind vis-a-vis de oraș pentru deslegările legilor.

Memoriü trimis către Paul Silenținriü.

*Ἐνθάδε μὲν χλοάουσα τεθλότι βῶλος ὀράμνω
Φυλλάδος εὐκάρπου πῦσαν ἔδειξε χάριν*

Ἐνθάδε δὲ κλάζουσιν ὑπὸ σκιερᾶς κυπαρίσσοις

“Ορνιθες δροσερῶν μητέρες ὀρταλίχων”

Καὶ λιγυρὸν βομβεῦσιν ἀκανθίδες ἢ δ' ὀλολυγῶν

Τρύζει, τρηχαλέαις ἐνδιάουσα βάτοις.

Ἄλλὰ τί μοι τῶν ἤδος, ἐπεὶ σέο μῦθον ἀκούειν

Ἦθελον, ἢ κιθάρης κρούσματα Ἀηλιάδος;

Καὶ μοι δισσοὺς ἔρωσ περικίδναται εἰσοράην γάρ

Καὶ σὲ μίκαρ ποθέω, καὶ γλυκερὴν δάμαλι,

Ἴης με περισμύχουσι μεληδόνες· ἀλλὰ με θεσμοὶ

Εἰργουσιν ραδιῆς τηλότι δορκαλίδος.

¹⁾ Un creștin istoric și poet trăise pe la al 6-lea secol d. Chr.

²⁾ La turci se obișnușce a fiice „cușum“ la copii pentru a îmân-găia, de unde s'a obișnuit și la unii greci din Turcia cari dic „arni mu“ saü „cușum“ melușelul meu.

(Explicațiunea)

În mijlocul dumbravelor umbróse, pădurea cea răcoróasă și întinde tronul seú cel verde împreună cu craci fructiferi, aci atârnați d'asupra, apărându-se sub umbra chiparosului, paseri mome cântă pe când și menagiadă puii lor; Pițigoii dulce ci-ripescú, și greerele țirție la acesti tari rugi; însă cum pot aceste să mă învesaléscă, pe când doresc prea mult să auđ vocea ta sau sunetul chitharei de deleadă? Îndoit amor mă umple, voiam să te ved, fericite, și pe dulce junică (adică cea care atât o iubescú); însă grijă și crude decisiuni mă prăpădescú de tot, și mă ține prea departe de delicata mea căprióră."

Înainte de a intra în interiorul orașului, și să ne afundăm în mijlocul sgomotului seú, vuetului, îngâmfărei, rásului și rivalității, vom visita puține case, care sânt pe lângă marea, scaldându-se la lumina, și răcorindu-se de vântul Nordic.

Acésta mare casă, este un fel de Hotel. M' închipuescú că trebuie să fi stat pe partea de nord a orașului spre partea Euxinului Pont. Acésta casă naréđă istoria sa; cel care a clădit'o, a murit și s'a îngropat, însă hotelul privesce în sineși trăitú atât de însemnată și activă parte a căruí l'a clădit, în cât acéstă, Musonie póte cineva să dică că treesce în mult ocupată și vrednică de iubit produțiunea lui.

La casa lui Agathie scholastic în Bisantiu.

Τεῦξέ με πολλὰ καμῶν Μουσώνιος, οἶκον ἀγητὸν

Τηλίκον, ἀροτῶσις ἄσθμασι βαλλόμενον.

Ἐμπης οὐκ ἀπέειπεν ἀφεγγέα δώματα Μοίρης,

Ἄλλὰ καλλείψας ἐν χθονὶ ταιεπάει,

Κ ὅ' ὁ μὲν εἰς ὀλίγην κείται κόνην ἢ δὲ περισσῇ

Τέρψις ἐπὶ ξένοις ἀνδράσιν ἐκκέχυμαι

(Esplicațiunea)

„M'a construit mult ostenindu-se Musonie ¹⁾, casă atât de minunată, care se atacă de suflările de nord; cu tóte acestea nu a părăsit camerele întunecóse ale sórtei, însă părăsindu-mă locuesce în pământ, și el face în puțina țerină (adică mormen-tul seú este micú), însă veselia este mare cu care facú de petrece streinii.“

Ospitalitatea era uă virtute fórte trebuincióasă în ast-fel de locú comercial, precum acéstă, era mare local de comerciú al lumei, înfacișat asil de comercianți, port primat de locú scapare pentru naufragații, asil pentru streini și pasageri, și mai mult centrul, la care nenorociții saú victimele justiției se târéú înainte tribunalelor Imperiale din cele mai depărtate margini al marelui Imperiú.

Virtutea acésta a ospitalității și să respecta și se făcea. Bisantiul se renumea precum și Athena, Corinthul, Fasa din Euxinul Pont și alte porturi pentru ospitalitatea locuitorilor lor. ²⁾

¹⁾ Un filosof stoic, învățator a lui Epictet înflorit pe timpul lui Nerone Stoveú a păstrat nisce bucăți din scrierile lui. ²⁾ Veđi Clas. Dicț. lui Smith.

Unii din oraşenii Bisanţiului semănau cu Athenul acela care dă ospitalitate fără distincţiune la săracii patriei sale.

Chimon arăta uşea care ospitalisa, dar Dionisie făcea contrariul.

Puteam să vorbescă despre unicul ospiciu de săraci precum şi de Hotel, de spitalul cel mai vechiu din Europa care s'a întemeiat de Zotică. Era prima privelisce pe care vedea cine-va mult mai înainte de opt secoli venind pe Bospor şi ajungând la Cornul de Aur. Era locul de refugiu al bolnavilor, bătrânilor, orfanilor şi invalizilor militari; însă nu am găsit nimic despre acest stabiliment în Anthologia. Uă mică epigramă anunţă începutul şi ne aduce aminte despre priimirea ospitalitoare ce se făcea de monastirile cele vechi şi cele de astăzi în Orient şi în Occident.

La Hoteluri

De Sofronie Patriarchul Ierosolimelor.

*'Αστὸς ἐμοί, καὶ ξένος, ἀεὶ φίλος· οὐ γὰρ ἐρευνᾶν
Τίς, πόθεν, ἢ ἐ τίνων, ἔστι φιλοξενίης.*

(Explicaţiunea)

„Sunt oraşan şi strein, tot d'aună amic; căci nu este propriu al ospitalităţii să încerceteze cine este, de unde séu al căroră.“

Aţi auđit despre renumitul hotel care se numesce Ospiciu înfiinţat de un filanthrop bogat, a-

nume Sampson, Roman Patriciū ¹⁾. Era pe lângă S-ta Sofia și S-ta Erini. Nu am găsit cântec despre acesta; însă aici se rescrie niște versuri despre un asemenea edificiu clădit în Constantino-pole sau în Alexandria cu cheltuēla vre unui bun episcop a acelor zile, numit Eulogie.

La Hoteluri

De Sofronie Patriarchul Ierosolimelor.

Ὁ πρὶν ἀλωόμενος, καὶ ἀνέστιον ἴχνος ἐλαύνων,

εἶτ' ἀφ' ὁδοιπορίας, εἶτ' ἀπὸ ναυτιλίας,

Ἐνθάδε νῦν προσίων στήσον ξένη τὸν σέο πόδα

Ναιετάειν ἐθέλων, οἶκον ἐτοιμον ἔχων.

Εἰ δέ με καὶ τίς ἔτενξεν ἀνακρινέεις πολιήτης,

Εὐλόγιος, Φαρίης ἀρχιερεὺς ἀγαθός.

(Explicațiunea)

„Cel care mai înainte se ratacia, și alergând pribeag său de călătorie de drum, său de călătorie de marea, acum venind aici țineți streine fermă piciorul teū; de voesci a rămânea, găsesci casa gata. Și decă însă vei întreba care orășan a construit'o? — Eulogie bunul archiereū al Fariei.“

Următorea casă trebuie să fi fost pe un cap de pamēt eșit în marea. ²⁾

¹⁾ Nobiliū senatori din Roma ast-fel se numea.

²⁾ *Acēsta se potrivește cu pozițiunea orașului Constanța din Romania Trans-Dunareană; și mai ales cu nou clădit frumosul Hotel numit „CAROL I.“ care este la uă pozițiune admirabilă, avēnd vederea spre Meađă-đi, Resărit și Meađă-nópte la marea, iar spre Apus la Bulevardul Elisaveta-Dómna și tot orașul Constanța.*

La casa înaltă din Bisaniți:

Τρισσόθεν εισορώ πολυτερπέα νῶτα θαλάσσης,

Πάντοθεν ἡματιῶ φέγγει βαλλόμενος.

Εἰς ἐμὲ γὰρ κροκόπεπλος ὅταν περικίδναται Ἥως,

Τερομένει, στείχειν πρὸς δύσιν οὐκ ἐθέλει.

(Esplicațiunea)

„Din trei părți vedu frumoasa lățime a mării din toate părțile se lasă lumina la mine, Aurora pasionată se îmbracă împrejurul meu rochia ei de colorea de crocus ¹⁾, și rămâne, nevoind a o târâ spre apus.“

Dar în Anthologia citim nise narațiuni despre ororile mării și tot d'ua dată și de frumusețile ei; în ea ca prin resfrângere se represintă posomorările a nestatornicului element precum și surisurile.

Următorul accident arată pericolul de a se amesteca la marine; decă cine-va nu este marinar. Un pastor vedând uă barcă goală clatinându-se pe lângă mal, abandona turma sa, și stăruiesce a târâ barca la uscat, dar în stăruința sa el din contra se târesce în marea. Resultatul espunerei la pericol este că pastorul s'a înecat, iar barca s'a scufundat spargându-se pe stâncile de sub marea.

La naufragiū.

Νηὸς ἀλιστρέπτου πλαγκτὸν κῆπος εἶδεν ἀπ' ἀκτῆς

Μηλοβότης, βλοσυροῖς κύμασι συρόμενον

Χεῖρα δ' ἐπέρριψεν τὸ δ' ἐπεσπίασατ' εἰς βυθὸν ἄλμης

¹⁾ Sofran.

Τὸν σώζονθ' οὕτω πᾶσιν ἀπηχθάνετο.

Ναυηγὸν δ' ὁ νομεὺς ἔσχε μόνον. "Ὡ δὲ ἐκείνην

Καὶ δρυμοὶ χῆροι πορθμίδα, καὶ λιμέρες.

(Explicațiunea)

„Uă, barcă clătindu-se de marea, și vedënd vasul ratacind târându-se de nisce valuri grođave pastorul 'și a întins mâna de la marginea; însă vasul a târât în fundul mării pe mântuitorul; ast-fel la toți era displacut. Și în chipul acesta pastorul a avut norocul naufragiatului; o! pentru aceea barca și dambravele și porturile s'a făcut pustii.“

Următorea nenorocire este catastrofa barcii cu barcaru; de sigur arđând ea da sineși și încunoscintędă catastrofa ei. Pe când ea de sineși se îndreptędă direct către țerm, se face și mențiune enigmatică despre argus, a vestitei corabii al Argonauților trebuie să naređū, decă tiū minte bine povestea, că nu a avut trebuința de cărmuire din cauza obligătoarelui ménagiamēt a unui deū marin numit Glaucus, care administra corabia spre nainte la destinațiunea sa, fără a avea grija împreună cu cei dintr'ansa. Glaucū va fi ținënd atunci locū de căpitan de remorcher în Bospor.

La Nave.

Πύρρος ὁ μονερέτης ὀλίγη νηὶ λεπτὰ ματέων

Φυνία, καὶ τριχίνης μαινίδας ἐκ καθέτης (ἢ καθέτον)

'Ηϊόνων ἀποτῆλε τυπεὶς κατέδουπε κερωνῶν

*Νηῦς δὲ πρὸς αἰγιαλὸν ἔδραμεν αὐτομάτη
' Ἀγγελίην θείῳ καὶ λιγνῷ μηνύουσα.*

(Explicațiunea)

„Piru cel cu uă lupată într'uă barcă căutând bradișurī de marea marunte, și cu mreajă de pēr stăruia să prinďă sardele din țermurile marginașe de marea; însă barca a alergăt spre țerm, mergēnd singură și făcēnd cunoscut semnul de focū prin fum; nu a dorit carena corabiei Argonauților.“

Dupē uă călătoriaă lungă și destulă experiență în marea, uă corabiă intră în port și se arde ¹⁾ dupē ce s'a tras pe uscat; i se pare prea crud că nu pôte avea pace și repaos pe uscat și se esprima că din cele două elemente de uscat și de marea, marea este mai sigură.

La Nave.

*Μυρία μετρήσασαν ἀμετρήτοιο θαλάσσης
Κύματα, καὶ χέρσῳ βαιὸν ἐρειταμένην,
"Ὀλεσεν οὐχὶ θάλασσα, νεῶν φόβος, ἀλλ' ἐπὶ γαίης
"Ἡφαιστος. Τίς ἐρεῖ πόντον ἀπιστόρετον;
"Ἐνθεν ἔφην ἀπόλωλα παρ' ἠϊόνεσσι δὲ κείμει,
Χέρσῳ τὴν πελάγεος ἐλπίδα μεμφομένη.*

(Explicațiunea)

„Am resistat contra a nenumăratelor varurī a nemēsuratcī mării, însă un moment am rămas pe uscat; nu acum marea, dar focul m'a devastat, care voiū ȑice, că uscatul este mai necredincios

¹⁾ Se pârlesce partea de desupt care sta în apă.

de cât marea. Ast-fel naufragiat pe ținutul mării, mă plâng pentru pierduta mea speranță pentru locul de scăpare cel de pe uscat.“

Aici se descrie uă altă jale de naufragiū prin focū.

*Ἄλλως ἀμετροῦτον πελάγευς ἀνύστατα κέλευθον,
Καὶ τοσάκις χαροποῖς κύμασι νηξομένη,
Ἦν ὁ μέλας οὐτ' Ἐὖρος ἐπήντισεν, οὐτ' ἐπὶ χέρσον
Ἦλασε χειμερίων ἄγχιον οἶδμα Νότων,
Ἐν πυρὶ νῦν ναυηγὸς ἐγὼ χιθονὶ μέμφομ' ἀπίστω,
Νῦν ἀλὸς ἡμετέρης ὕδατα διζομένη.*

(Explicațiunea)

„Am trecut pe nemăsurata marea, întâlnind îmbucurătoarele ei valuri; nu m'a învins vântul oriental; nici vântul ernatic de sud că m'a aruncat pe ținut, însă acum mă devastedū de focū, mă ardū pe uscat; blestem uscatul cel necredincios și cautū marea.“

Următorea bucată exprimă bucuria, de salvarea la timp de la înecare; marinarul vede pe tatăl seū intrând în apă pentru el.

La naufragiū.

*Νῆα μὲν ὤλεσε πόντος, ἐμοὶ δ' ἔπορευεν πάλι δαίμων
Πλαζομένῳ γύσεως νῆα ποθεινοτέρην.
Πατρὸς ἰδὼν γὰρ ἐγὼ δέμας εἰς ἐμὲ κείριον ἐλθὼν
Μουνερέτης ἐπέβην, φόρτος ὀφειλόμενος.
Ἦγαγε δ' εἰς λιμένας με, καὶ ἔσπειρεν δις ὁ πρέσβυς,
Νήπιον ἐν γαίῃ, δεύτερον ἐν πελάγει.*

(Explicațiunea)

„Marea a distrus corabia mea, dar mie rătăcind norocul mi-a îngrijit corabia mai dorită, căci am vădut pe tatăl meu, venit la timp, m'am suit pe el singur sarcina datorită. M'a adus în adăpost și m'a sămănat bătrânul de două ori, Pruncu pe pământ și al doilea în marea.“

Inscripțiunea finală pentru acest subiect, nu înțelege întreprinderea seü comerciul. Cel care a scris este originar din acest oraș anume Antifil, care a suferit multe pericole, condamnă pe inventatorul navigațiunei, ca inamicul genului omenescü, pentru că a construit corabia, care nu este alt nimic, de cât cursă pentru om, avënd ca moméla aurul; și vorbește pasionat despre fericitiï anticii anï, când nu cuteda nimenea a lăsa uscatul.

La navigațiune.

Τόλμα, νεῶν, ἀρχηγέ, σὺ γάρ δρόμον ἠῦραο πόντου,
Καὶ ψυχὰς ἀνδρῶν κέρδειςιν ἰρέεϊσας
Οἷον ἐτεκτῆνω δόλιον ξύλον, οἷον ἐνῆκας
Ἀνθρώποις θανάτῳ κέρδος ἐλεγχόμενον.
Ἦν ὄντως μερόπων χούσειον γέτος, εἶγ' ἀπὸ χέρσου
Τηλόθεν, ὡς Ἀΐδης, πόντος ἀπεβλέπετο.

(Explicațiunea)

„Aibi curagiü cepitane de corăbiï, căci tu ai aflat calea mării și ai aprins sufletele ómenilor cu pofta de câștig; ai construit cursă de lemn și selbatica mórte négă profitul pe care l'imaginéđă o-

mul. O secole de aur! când muritorii de la țerm privėu de departe marea ca infern, și rėmănėu pe uscat.“

Am remas acum ındestul timp pe lăngă marea; este dar timp să ıntorcem pașii nostri către oraș, dar ınainte de a intra să ne pregătim pentru uă scrupulosă căutare, aducėndune aminte de generală acea privelisce, care a uimit pe streinul ın apropierea sa dupe cum a făcut să se mire Fulk de Chartress pe la XII secol, și pe Villehardouin pe la ınceputul lui XIII-lea.

„O ce splendid oraș este „esclama Fulk „ cât de marețu! cât de frumos, câte monastire ın el, câte palaturı clădite prin simplă lucrare la largele sale strade și cai, câte lucruri de artă vrednice de mirare, era să fie dificil să descrie cine-va abundența tuturilor lucrurilor frumoșe de aur și argiut, hainele de variata modă, și obiectele sacre prețioșe. Intră neıncetat corăbii ın acest port ast fel ın cât tot ce face necesitate omului se introduce aci prin ele.“

Nici unul din acei Latinii cari au predominat orașul la 1204 vėduse vr'ua dată ceva asemenea. Nu putėu să cređă „dice Villehardouin „ că atât de bogat oraș putė să fie ın tótă lumea. Când au vėdut ınaltele țiduri și măreșele turnuri și bisericele cele mari cari erau prea multe, ıncă și lungimea și lățimea orașului, au declarat că acestu

este Regele oraşelor Şi se fie sciut că şi a celui mai tare om inima i palpita la vederea.

Asemenea Hallam descrie pe Constantinopole că inpodobită cu bogăţia ingramadită de secolî, şi in-frumuseţată prin monumentele Imperiului Roman şi a artei Hellene. „Mulţimea locuitorilor ei, ūice, se socotesc pe necređut de ūece orî, două-ūece orî, trei-ūece orî a mulţimei locuitorilor Londrei şi a Parisului, de sigur că întrecia pe a tutulor capitalelor a Regatelor Europeane în acel secol.“

Villehardouin socotesc pe locuitorii Constanti-nopolei 400,000 de bărbaţi saū mai mulţi pe cari Givvon înūelege ca drept militari. Iar lui Le Beau i se pare că tótă mulţimea locuitorilor era un milion. Póte era să ne luăm ca esageraţi ūicând că numărul locuitorilor Londrei era 40,000 su-flete pe la 1204.

Parisul s'a întins de Filip August şi ocupa mai mare spaţiū de locū de cât Londra.

„În mareūiă, urmédă Hallam, Constantinopole le întrecia mai mult de cât la număr. În locū de acoperemintele de trestia, a ūidurilor cu noroiū, a stradlor înguste, a compatimitórelor şi miserabi-lelor clădirî a Londrei şi Parisului, Constantino-pole avea de marmoră şi inaurite palaturî, bisericî şi monastire, lucruri de inteligenūi arhitectūi; treptat în interval de nouă secolî cari aū alunecat din se-vera antică iubire de frumuseūe, la mai variate şi

maî splendite împreunări de fantasie orientală. În bibliotecele Constantinopolei era adunate rămași-tele sciinței Hellene; piața sa și ipodromul era impodobite cu rămașițe de sculptura Hellenă.“

Să mergem acum la porta lui Eugenie (pe la Iali-chioschi). Acolu este turnul lui Eugeniū care se lega împreună, prin un lanțū mare de fer in timp de resbel, cu turnul de la Galata și la timpurī după acéstă Hellenii din partea acea, iar Latinii de acéstă le plăcea de a arunca unii către alți globurī mari de piatră. Pe ȳidul care era fōrte aprōpe de Turnul lui Eugeniū era atâr-nate arme și armatură, prade luate de la Perși cu cariī Hellenii sēu Romaniī — după cum se numēū — se luptaū adesea.

Acolu s'aū depus de Iulian (de Imperat sēū de vr'un administrator nu pot spune).

La porta lui Eugeniū in Bisantiū.

*Ουτος Ἰουλιανὸς λαοσσόα τείχρα πήξας
Στήσε τρόπαιον, ἐῆς σύμβολον ἀγορευήης,
Σφάζειν ἀντιβίους ἐχθροὺς ἀπέειπε μενοιτῶν
Ἡ προπαύρουθε κρατεῖν τῆς πόλεως πολέμου.*

(Esplicațiunea)

„Acest Iulian construind ȳidurī mēntuito-re de popor, a instalat trofeu de victoria, sennū de neadormirea lui, avēnd de gānd a tăia departe pe inamicii, cariī se vor oppune, de cât să constitue resbōe inaintea orașului.“

Pe când venim la mărețul oraș, și trecem labirintul stradelor și căilor (ast-fel trebuie să le numim) și cascăm gura ca Francesii și Venețianii Cruciați la vederile, pe care întâlnim pe fie-ce pas, nu putem de cât să privim puține lucruri și să ne imaginăm cele alte. Mu ne vom opri pe lângă Marea Biserică a Sântei Sofia; (acéstă minunată clădire cere un deosebit studiu și anthologia nu spune ceva despre acésta); multe versuri s'a scris pentru ea, de unul care se numea Paul lui Silențiarü; iar noi cari nu süntem familiarisați cu titlurile Bisantinilor, este posibil să ne mirăm, cum un Silențiarü putea să șică ceva despre ea. Înșä trebuie să ne aducem aninte că Silențiarü se numea ast-fel, nu pentru că nu putea să vorbescă, dar pentru că datorita sa era, să impue tăcere la cei alți. El era un fel de camerier și supraveghea tăcerea și liniscea în palat, pe când Imperatul dormea. Menționatul Silențiarü a conferit diverse flori de poezie Anthologiei Hellene.

Acum nu süntem departe de palatul Aramósei în Bisantiü pe lângă Ipodrom, numit ast fel din aramósa sa invelitoare. Se întemeiasa de Constantin, s'a arsü de partidul verșilor, și s'a reclădit după ordinul lui Anastasie, pe la finele secolului al 5 lea. Nu o să desaprobați póte fanfaronada, vorbire de tineși și aprópe mândrie omenescă, cu care obicinuescú a vorbi de sine-le aceste clădiri, dar noi ca editorii șiarelor nu süntem responsa-

billi, pentru părerile corespondenților nostri. Supo-
sesu că tiranul trebuie să fi fost Zinon care s'a
îngropat de viu, în delir de beție, de către tréda
sa Regină Ariadne, care apoi luase de soțu pe
moștenitorul lui.

La casa care se supra numesce (Halchi) Aramia în
Palat (seu după alta ediție) la casa ce se supra numesce
de arama în Palatul care a construit-o regele Anastasie.

Οἶκος Ἀναστασίῳ τρωανοφόνον βασιλῆος
Μοῦρος ὑπερέλλω παννείροχος ἄστεσι γαίης,
Θαῖμα φέρων πάντεσσιν, ἐπεὶ κοσμήτορες ἔργων
Ἵψος ὁμοῦ μῆκος τε καὶ ἄπλεκτον εὖρος ἰδόντες,
Ἄσκηπές ἐφροάσαντο πελώριον ἔργον εἶσαι.
Ἄλλὰ πολυμήτοιο λαχὼν πρῆσβῆϊα τέχνης
Αἰθέριος πολὺίδρις ἐμὴν τεχνήσατο μορφῆν,
Ἀρχιάντω βασιλῆϊ φέρων πρωτόργου μόχθων.
Ἐνθεν ἀπειρέσιον μέγεθος περὶ παντὶ τιταίνων,
Ἀύσωνίωι νίκητα βοώμενα θαύματα γαίης.
Εἴξον ἀριετέροισι, χάρις Καπετωλίδος αὐλῆς,
Εἰ καὶ χαλκείων ἀρήγων ἀμαρύγματα πέμπεις·
Κρύψον ἀμετρήτων μεγάλων στιροῦμενον αὐλαῖς,
Πέργαμε, φαιδρὸν ἄγαλμα τέον, Ῥουγίτιον ἄλλος
Μηδὲ ταννπλεύροισιν ἀρηρότα Κύζικε, πέτροις
Ἀδριατοῦ βασιλῆος ἀμεμφέα νηὸν αἰείσης.
Ὅμοι Πυραμίδων ἰκέλη κρίσις, οὐδὲ Κολοσσοῦ,
Οὐδὲ Φιάρον, μεγάλην μοῦρος δ' ὑπερέδραμον αἴγλην
Αὐτὸς ἐμὸς σκηπτούχος Ἰσαυροφόνον μετὰ νίκην
Χρυσοφαῆς με τέλεσσειν ἐδέθλιον Ἡριγεινίης,
Πάντη τετραπόρων ἀνέμων πεπετασμένον αὖραις.

(Explicațiunea)

„Sunt casa regelui Anastasie cel omorătorul de

tiranî; staî singurã și întrecû tôte orașele pãmântului, minunatã la toți; Înfrumusețãtoriî de lucruri, vëdënd cât de larg eram, cât de lung, cât de înalt, s'aũ gândit sã mã lase deccoperitã. Însã dupë mãi multele lui îndestrãri, a venit Etherins ca sã formeđe prin iscusința sa pe monstruósa mea construcțiune, și a oferi cãtre nepatatul rege primele fructe a ostenelelor sale. Ast-fel dar împrejur și d'asupra am crescut la nedeterminata mãrime pënã când am învins tôte minunile Ausonilor. Retragele Capitoliũ ¹⁾ la cel mãi înalt al meũ renume; Etagiile tale, o Pergame, se arde tôte cu aramã; curțile tale întinde labirintul ior de grilagiũ, și însã lumina ta o ascunde, o pãdure lui Rufinu ascunde-te. Nu mãi cânta, Chiđice, pe voluminósa spatã a neviciosului lucrul lui Adrian, a aceluî templu de marmorã, nici renumele Piramidelor sã te comparî cu mine, nici Farul, nici Colosul; nici unul este atãt de splendid cât sũnt eũ. Purtatorul sceptriului meũ, dupë omoritórea lui Isaurũ învingere, mi-a fãcut așternutul de aur al ڃilei, spus la adierile vënturilor patruportî.“

Micul Tricliu (curte) lui Iustinian II-lea, clãdit pe la 685 d. Chr, comparãnduse cu acest monstru este ca bróscã pe lângã boũ. Vorbirea sa asemenea este curagiósa.

1) Vërful dealului Capitoliu din Roma unde era templul lui Ioe Capitolie.

Φαίδρον Ἴουστινιανὸς ἄναξ ἐμὲ χῶρον ἐγείρει,
Ἴλιῶ παρέχων θάμβος ἀνερχομένῳ.
Οὔποτε γὰρ τοιοῦτον ἐπὶ χθονὸς ἔδρακε κάλλος,
Ἐψόθεν οὐρανίην οἶμον ἐπερχόμενος.

(Explicațiunea)

„În iubire de frumusețe mă clădesc Instinian
scmă de mirare la resăriindul sóre, pentru ca
nici nă dată pe pământ póte să védă atâtă fru-
musețe, de când a început cercul seî cerescă.“

Tricliul al Magnaurei era sufragerie vr'unui
impërat; scopul epigramei este că frumusețea îm-
pletirei putea numai să se esplice în chestiune că
l'aconstruit Regi, cu baioneta cinstitei Crucî, ca
grinda combinației lor. Fără îndoială dă să se
înțelégă redobândirea cinstitei Crucî, din mâinile
Persilor de Eraclie, prin tractat.

La sufrageria Magnaurei.

Ἵστραλέως τολύπενσιεν τόν δε δόμον βασιλῆς,
Διχημὴν ὀλβοδότειραν ἀπὸ σταυροῦ λαχόντις
Αὐτὸς ἄναξ Ἑρακλῆς σὺν Κωνσταντίνῳ υἱῷ.

(Explicațiunea)

„Regi trebuie să fi găsit Sânta baioneta, ca să
împletescă marețele țesături al acestui desăvêrșit
țesat altar. — Regi? — Da. Eraclie și fiul seî
Constantin.“

Constantin fiul imperatului Eraclie în durata
vieței tatălui seî avea titlul de August. Givvon
dice că acest titlu care se dă la monarchi, pe

când cel de Cesar se dă la rudele sale, a început de la regatul lui Andrian, să se dea la adona persoană a statului, care se privea ca demn succesori al imperiului. Constantin putea să se numească asociatul tatălui său, și astfel participant al Regelui.

Palatele auz pe gardisti și oficerii lor, și ei priimea laudă ca recompensa lor.

Camerierul Calinic se saluta complimentat prin uă jucărie pe numele său care însemnează « unu care este superior în frumusețe. »

La figura lui Calinic Cuvicularie.

Κιάλλι μὲν νικᾷς καρδίας τόσον, ὅσον ὀπωπῆς.

Τῆς γὰρ ἐπωνυμίας ἄξια πάντα φέρεις.

Αἰεὶ δ' ἐν θαλάμοισι κατεννάζων βασιλῆα

Πᾶσαν ὑποσπείρεις οὔρασι μελιγίην.

(Explicațiunea)

„Cu frumusețea învingi atâte inimă, cât și cu vederea, câtă ai toate vrednice de prenumele tei. Și tot d'auna în camera adormind pe regele îi pică totă dulcetta la urechi.“

Proclu, un elev de legi s'a înaintat la gradul de Consul și a funcționat ca Mandator adică predicator al Împăratului. Mandatoriș se ocupa cu activitate în a convorbi cu partidele ipodromului.

Πρόκλος ἐγὼ Παύλον, Βυζάντιος, ὄν περὶ δῶμα

Τηλεράονδα δίχης βασιλῆϊος ἤρπασεν ἀλλή,

Ὅφρ' εἶην στόμα πιστὸν ἐρισθενέος βασιλῆος

Ἀγγέλλει δ' ὄδε χαλκὸς ὅσον γέρας ἐστὶν ἀέθλων.
Καὶ τὰ μὲν εἴκελα πάντα καὶ ἑὶ καὶ γενετῆρι
Ἐν δ' ἐπάτων ῥάβδοισι πάϊς νίκησε τοκῆα.

(Explicațiunea)

„Sunt Proclul cel din Bisantiū, fiul lui Paul, permutat de la Tribunale la curtea regală, ca să fiū credincioasă gură a puternicului rege. Acsetă aramă însă vestesce recompensa strălucitei victorii. La tóte cele alte lucruri tatăl este de o potrivă cu fiul, la rangul însă de consul fiul a învins pe tatăl.“

Este de prisos să spuiū că arama, pe când acest însemnat membru al tribunalului de Constantino-pole avea formă de statuă.

Nu trebuie să uităm pe însemnatul oficer, pe curierul Regelui care trecea peste totū Imperiul Roman intra și în state streine. Acéta era Longinul.

La figura lui Longinu aflată în Bisantiū.

Νεῖλος, Περσῆς, Ἴβηο, Σύλμοι, δέσις, Ἀρμενῆς, Ἰνδοὶ,
Καὶ Κόλχοι σκοπέλων ἐγγύθι Καννασίων,
Καὶ πεδία ζεῖοντα πολυσπερέων Ἀγαρηνῶν
Ασγίνον ταμνῶν μάρτυρές εἰσι πόνων.
Ὡς δὲ ταχὺς βασιλῆϊ διάκτορος ἦεν ὀδέων,
Καὶ ταχὺς εἰρήνην ὥπασε κενθομέτην.

(Explicațiunea)

„Nilul, Persia, Ibiria, Solimiī¹⁾ Occidentul, Armenia, Indieniī și Colchiī pe lângă selbaticul Caucas și prea uscatele câmpii a împrastiaților Aga-

1) Locuitori ai Licieī.

rinî sunt martori ă repedelor ostenelei a lui Longin. Ca urgent curier venea la Regele călătorind, de urgența aducea ascunsă pace“

Imperiile cele mari, și orașele cele mari, arată mari contradicțiuni. Ast-fel pe lângă palatul există și surla (sau bordei) care nu are suită de servitori, de cât numai pe prea credinciosul și nici uă dată absentând păditor, numit „saracia“ Este păditorul care infrișoșă pe hoții.

La uă nepădită casă.

*Κερδαλέους διῆσθε δόμους, ληίστορες, ἄλλους
Τοῖς δε γάρ ἐστι φύλαξ ἔμποδος ἡ πενίη.*

(Explicațiunea)

„Căutați alte case profitabile, he! hoților, pentru ca în aceste constant păditor este sărăcia.“

Afară de contradicțiunea dintre bogăția și sărăcia, este și între înaltele clădiri, cari amenință firmamentul séu cerul, și a bordeelor cari sunt săpate în pământ ast-fel, cum le întâlnește cine-va pe lângă Dunărea la Principate. În ele se conservă de uă potrivă temperatura, la tôte schimbările ședónelor anului. Ast-fel cel puțin una din ele dice:

La casă seasă.

*Ἔρη ἀναψύχω θέρους, καὶ χείματι θάλπω
Τούλιπες ὠράων ἐξ ἐμέθεν παρέχων.*

(Explicațiunea)

„Vară mă recoresc, și iarna mă încălesc, de la sinemî procurî cea ce lipsesce de la sesónele anului.“

Grilagiile prea deschise, cari împrejmuiă casele bogătilor, avea epigramele lor. Unul din ele, stînd pe lângă un palat mare, rîde învederat de opiniunea că procură siguranța la cei cari se apară sub elî.

La grilagiî de casă.

*Ἦν κλείσης μ', ἀνέωρα καὶ ἔν ὀξῆς, κλείσεις με·
Τοῖος ἑώρ, τηρεῖν σὸν δόμον οὐ δύναμαι.*

(Explicațiunea)

„Dacă mă vei închide, sunt deschis; și dacă mă vei deschide sunt închis, ast-fel de fință nu pot pădi casa ta “

Dacă veți observa ast-fel de lucru de fe; ca acela care se află la basa marelui Obelisc, veți înțelege lucrul îndată. Grilagele era lucru de metal împletit mult înfrumusețator, însă nu tot d'ună dată și folositor; un fel de colivie cu vîrgi de fer, mult depărtate unele de altele. dar într'adevăr, aceste case era nisce colivii măricele. Acesta este cuvîntul pentru care tinerele Constantinopolei se plîngea.

*Ἡθέρους οὐκ ἔστι τόσοσ πόνος, ὀπόσος ἡμῖν
Ταῖς ἀταλοψύχοις ἔχραε θηλυτέροις.*

Τοῖς μὲν γὰρ παυέουσιν ὀμηλικες, οἷς τὰ μερίμνης
" Ἀλγεα μινθεῦνται φιδέγματι θαρσαλέω,
Παίγνια τ' ἀμφιέπονσι παρήγορα, καὶ κατ' ἀγνυῖας
Πλάζονται γρασιδῶν χρώμασι ἑμβόμοιοι
' Ἡμῖν δ' οὐδὲ γάος λεύσσειν θέμις, ἀλλὰ μελάθροισ
Κρηπτόμεθα, ζοφεραῖς φροντίσι τηχόμενα.

(Explicațiunea)

„Tinerii sunt mai fericiți de cât noi fetele, care avem inimă delicată, și care trebuie să înecăm meditațiunile noastre. Ei aũ pe intimii lor amici și sunt liberi de a nãra durerile lor unul altuia; aũ jocurile lor de petrecere, și pot sã se preumbe pe strade, și sã vadã tóte gravurele d'acolu, pe când noi nici luminã cã trebuie sã vedem, dar ne ascundem în casã topindu-ne de grijã obscure.“

La pologul de tãnțari.

Οὐ βριαρὸν τινα θῆρα, καὶ οὐτινα πόντιον ἰχθὺν,
Οὐ πτερόν ἀγρεύω πλέγμασι ἡμετέροις,
' Ἀλλὰ βροτοὺς ἐθέλοντας ἀλεξήτεια δὲ τέχνη
' Ἀέρα μυιάων κέντρον ἀλενόμενον
' Ἐκ θαλῆς ἀβρωῶτα μεσημβριάοντα φυλάσσει,
Οὐδὲν ἀφανροτέρη τείχεος ἀστυόχον.
' Ὑπνον δ' ἀστυφέλικτον ἄγω χάριν· ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς
Δμῶας μυιοσόβον ὕνομαι ἀτμενίης.

(Explicațiunea)

„Nu pe fiarã mare, saũ pe pesce de marea, saũ a paserii în agonie aruncũ împletita mea plasã, însã pe voluntari muritori, apãrarea lor acẽsta asigurã pe prisionerii mei de la pișcãturile tutulor

insectelor; pe la prânz pădesce remășițele ospa-
țului; tótă mâncarea sta neatinsă ca în cetate;
ducă somnă nesupărat, încă dispenseđu pe servi-
torii de ostenitorul lucru de a goni muscele.“

Dar întêmpinăm și alte pelaturî afară de pala-
turile Cesarilor și Patricilor; sunt și Nepatrunga-
bilele învațătorei și a Legilor. Bibliotheca cea pu-
blică reparându-se de un activ administrator al
orașului în intervalul regatului lui Iustin, se nu-
mesce „casa Eliconului;“ uă înaurită statuă à Îm-
păratului este instalată înaintea ei. Ideea este că
pe când Împăratul se mișcă cu mirare, se face ne-
mișcat și se transformă în aur.

*Οίκον ἄναξ Ἐλικῶνος ἀνηβήσαντο νοήσας
Κυδαλίμοις καμέτοισιν Ἰουλιανοῦ πολιάρχου
Περικῶν προπάροιδε δόμων παγχρόσιος ἔστη.*

(Esplicațiunea)

„Iată casa Eliconului, s'a reînnoit prin ostene-
lile lui Iulian. Monarchul a stat înaintea altaru-
lui Muselor.“

Afară de statua sa, se vede și altă, este a
mostenitórei séle Regine Anastasia, care tot d'ua
dată se onoređă asemenea de aceeași mână.

*Κῦδος Ἰουλιανοῦ πανκοίδιμον, ὅς μετὰ κόσμον
Περιδων ληυσέην στήσεν Ἀναστασίην.*

(Esplicațiunea)

„Onóre lui Iulian care a înfrumusețat Musele și
dupé acea a construit și pe Anastasia de aur.“

Împreună cu bibliotheca trebuie să ne aducem aminte de tributul ce se datoră la valoarea Omerului din Bizanțiū; statua sa probabil este p'aci prin prejur. El era tragedian anume Homer ¹⁾ fiū de mamă învățată, numită Mirus. Cel ce se numesce aici fiul lui Melit, este marele și însemnat epic poet Homer, care se țice că s'a născut pe lângă fluviul Melitū.

La Homer.

*Ἰστατο δ' ἄλλος Ὀμηρος, ὃν οὐ πρόμον ἐπιπέων
Θέσκελον νῆα Μέλῃτος ἐχόμεντος ὁῖω
Ἄλλ' ὃν θρηκίησι παρ' ἠόσι γείνατο μήτηρ
Μοιρῶ ἀδαλίμη Βυζαντίη, ἣν ἔτι παιδὸν ἦν
Ἐτραφον ἐπιπέης ἠρωίδος ἴδμονα Μοῦσαι.
Κείνος γὰρ τραγικῆς πινυτῆρ ἠσκήσατο τέχνην,
Κοσμήσας ἐπέσσειν ἔην Βυζαντίδα πάτριον.*

(Explicațiunea)

Aici sta alt Homer, nu cel mai d'ânteiū al poetilor epici fiul lui Melitū, acest cel alt s'a născut pe țămurile Thraciei fiū a Mirusei din Bizanțiū cunoscută prin reputația; în vērsta sa copilărescă Musele s'a înamorat a i da instrucțiune cu putere la eroica versificațiune. Însă el esperiinte la seriōsa mēsura a tragediei cu grandioasa grație a umplut țerra sa Bizanțiul.

Sunt atâte statuele cele ridicate, în cât orașul se vede că este plin de ele, și se espune ca mē-

1). 280 In. de Chr.

surî de bună voință publică, de frică seû prostie.

Un comandant anume Caliade, a reprezentat pe Bisant cum urmédă ¹⁾ împreună cu socia sa Fidalia.

Caliade comandantul Bisantiului, statua cea famosă a lui Bisant pe la numitul Regescii a concacrat ast-fel:

*Τὸν κρατερὸν Βύζαντα καὶ ἱμερτὴν Φιδάλειαν
εἰν ἐνὶ κοσμήσας ἀνθετο Καλλιμάδης.*

(Explicațiunea)

„Pe puternicul Bisant și pe drăgalașa Fidalia, în una înfrumusețând a consacrat Caliade.“

Statua lui Iustinian pe cal, era instalată în Augustiul lângă templul Sănteii Sofia, și întors spre Orient adică spre partea Persilor, cari era inamicii națiunei greco romanilor.

La figura regelui Iustinian.

*Ἄλλον ὑπὲρ νίκας ἐναρηφύρον ἔνδοθι Σούσων
Ὁ θρασὺς ἀνστήσει μῆδος ἀνακτι τύπον,
Ἄλλον ἀχειροκόμας ἀβάρων στρατὸς ἔκτοιδεν ἴστρου,
Κείρας ἐκ κεφαλῆς βόστρυχον ἀσταλέης.
Τὸν δ' ὑπὲρ ἐννομίας ἐριθιλέος ἐνθάδε τοῦτον
Ἐξ ὑπάτου μίτρης στήσεν ἀνασσα πόλις.
Ἐμπεδος ἄλλα μένοις βυζαντιὰς ἀμμορε ῥώμα,
Θεῖον Ἰουστινιανοῦ κέρτος ἀμειψαμένα.*

(Explicațiunea)

„Nu ast-fel de biruitor, îmbrăcat din pradele resbóelor, curagiosul Midu, în curțile Susilor va instala; nu ast-fel năvăliți de la Istru, Avariî o

1) De la care se dice că 'și a avut numele Bisantiul.

să înalțe și o să tae pletea din fie-care négra față. Din cauză de bună legalitate statua cea d'aici, cea în îmbrasaminte de consul, a instalat'o Regina orașelor. Stați acum fixă Romă Bisantină, nu 'ți fie frică compensând sacrul stat al lui Iustinian.“

Următore este de la uă colónă din Ipodrom.

La colóna regelui Iustinian în ipodrom.

Πῶλον ὁμοῦ καὶ ἄννα καὶ ἄλλυμένην Βαβυλῶνα

Χαλκῶς ἀπὸ σιδήρων ἐπίκειεν Ἀσσυρίων.

Ἔστι δ' Ἰουστιανὸς, ὃν ἀντολίης ζυγὸν ἔλκων

Στήσεν Ἰουλιανὸς, μέγιστα Μηδοφύων.

(Explicațiunea)

„Din aramă și din prade din Asiria privesce lucrat pe suveranul, pe calul seü și pe devastata Babilona. Iustinianul a adus în Orient libertate, și Iulianul arătă că a distrus de tot pe Miđiü.“

Iată și altă epigramă dintr'ua colónă în Ipodrom.

La colóna regelui Iustinian în Ipodrom.

Ταῦτά σοι, ὦ βασιλεῦ Μηδοκτόνε, δῶρα κομίζει

Τῆς Ῥώμης γενέτης καὶ πάσις Εὐστάθιος,

Πῶλον ὑπὲρ νίκης, Νίκην στεφανηφορον ἄλλην,

Καὶ σὲ μετηρεμίῳ πῶλῳ ἐρεζόμενον.

Ἐποσ' Ἰουστιανὸν τὸν κράτος, ἐν χθονὶ δ' αἰεὶ

Λεσμοῦς ἔχοι Μήδων καὶ Σκυθέων προμάχους.

(Explicațiunea)

„Aceste daruri ție, o Rege ucigătorul Miđilor, născutul Romei tele și baiatul Eustatiü aduce;

cal pentru victoria, alta încununată victoria, pe când ca vântul, calul teü cel resboinic, sböră iute tot d'ăună pe pământ, fie că statul teü sa lege cu lanțurî pe nainte resboitorî Miđilor și Sciților.“

Ordele navalitorilor se vede că săînfacișadă inaintea nóstră óstele Persiei, mulțimele Avarilor, cariî s'a unit cu ei mai în urmă pe timpul lui Eraclie, iar gigantîi de Gothî pe la începutul secolului al treispredecelea.

Ast-fel Hellenîi menagia un țeü, patron al orașului de rēsboiü și avéü convicțiune în el,

La colóna lui Marte împodobită în Thracia.

*Εἰσόχε θούριος οὗτος ἐπὶ θρονὸν κέλνεται Ἄρης
Ὄνποτε Θρηκίης ἐπιβήσετ' ἔθνεα Γότθων.*

(Esplicațiunea)

„Pe cât nebiruitul Marte se află pe pământ, nici uă dată națiunile Gothice o să facă invasiuni în Thracia.“

Statua lui Iustin stă la marginea portului.

La colona din port a regelui Iustin.

*Τοῦτο παρ' αἰγιαλοῖσιν ἐγὼ Θεόδωρος ἕπαρχος
Στήσα φαινὸν ἄγαλμα Ἰουστίνῳ βασιλῆϊ,
Ὅφρα καὶ ἐν λιμένεσσιν ἐὴν πετάσει γαλήνην.*

(Esplicațiunea)

„Eü consulul, Theodor, am instalat pe marginea mării uă splendidă statuă a regelui Iustin ca să reverse linisce la porturi.“

Dar statua de pe cal al lui Theodosie, din înalta

pozițiune ¹⁾ a pieței sale privesce peste uscat și marca.

*Ἐκδορες ἀντολίηθε, φαισφόρος ἥλιος ἄλλος,
Θεοδόσιε, θνητοῖσι πόλον μέσον, ἠπιάθυμε,
Ῥωμανὸν παρὰ ποσσὶν ἔχων μετ' ἀπείρουα γαῖαν,
Πάντοθεν αἰγλήεις, κεκορυθμένος, ἀγλαὸν ἵππον
Ρηϊδίως μεγάθυμε καὶ ἐσσύμενον κατερούκων.*

(Explicațiunea)

„Ești din resarit ca un alt splendid sóre Theodosie, ca să treci locul cel de jos al firmamentului; sub tine se întinde marea și nemarginitul uscat; splendid luminedă de departe acoperemântul cel depe cap, mâna ta opresce lesne pe îndirjitul cal și 'l face să stea.“

Era safie straniu decât calul era ueliniștit, căci se redâma pe un înalt care de triumf. Dr. Dedie a găsit și a îndeplinit prin asemănare parte din această inscripțiune înainte de câțiva ani. Statuele pe cai era abundente, pentru ca exersițiile de pe cai era la modă.

Un Eusevie nimeresce de uă asemenea onóre.

La figura lui Eusevie.

*Ταύτην Εὐσεβίῳ βυζαντιάς εἰκόνα ῥώμη
Πρὸς δισσαῖς ἑτέραις, εἶνεκεν ἵπποσύνης.
Ὅν γὰρ ὄτ' ἀμφήριστον ἐλὼν ἐστέψατο νίκην,
Ἄλλὰ πολὺν χρονίων ποσσὶ καὶ ἠγορέη.
Τοῦνεκεν ἀντιβίων ἔριν ἐσβεσεν ἄλλὰ καὶ αὐτήν
Δήμου τὴν προτέρην παῦσε διχρυσαστήν.*

(Explicațiunea)

„Pentru călărie Bisantiul a oferit această a treia figură către Eusevie; de două ori avea mai nainte

1). Pe la Serascherat (ministerul de resbel).

dobândită nediscutabila încoronată victorie; din cauza agerimeî picioarelor și puterîi barbatescî a stîns nu numai cërta contra-luptatorilor, dar și pe aceea de mai nainte intriga (de partide) a comunei a făcut să înceteze.“

Nici uă laudă pôte să fie mai presus celui ce se dă lui Porfirie, viđitiul, care atât se favorisa, în cât s'a făcut subiectul a douăzeci și șapte epigrame în Anthologia Hellenă. Următórea este una din acele.

Πλάστης χαλκὸν ἔτευξεν ὁμοῖον ἠνιοχῆι.

Εἶθε δὲ καὶ τέχνης ὄγκον ἀπειργάσατο,

Ὅγκον ὁμοῦ καὶ κάλλος ὅπερ φύσις ὀψὲ τεκοῦσα,

Ὁμοσεν, ὠδίνην δεύτερον οὐ δύναμαι.

Ὁμοσεν εὐόροικς ὑπὸ χεῖλῃσι Πορφυρίῳ γὰρ

Πρώτῳ καὶ μόνῳ πᾶσαν ἔδωκε χάριν.

(Esplicațiunea)

„Artistul a construit figura cea de aramă, asemanând cu viđitiū; de ar fi lucrat și mareție de arta, mareție și frumusețe; pe care natura în fine nascând s'a jurat, nu pot suferi durere al doilea. S'a jurat prin buse cu juramânt bun; căci lui Porfiriū numai și ânteiū a dat tótă grația.“

Viđitiū și vii și de marmoră este viața Ipodromulū și aū epigrame.

Εἰς λίθος, ἄρμ' ἐλατήρ, ἵπποι, ζυγὸν ἠρία, μᾶστιξ.

(Esplicațiunea)

„Aci sunt adunate multe lucruri și însă este unū; căruța, căruțașu (viđitiū), caî, oiștea, hățurî, biciū, tóte uă piatră.“

Și Ipodromul amintesce asemenea lucruri, pe alte subiecte. Uă mică bae se deschide alătura cu a lui Zeuxip, pe lângă locul de gradină cel lângă Ipodrom ¹⁾ rugându-se de intervenirea a majestosului vecin.

La baia mică alăturată cu a lui Zeuxipă.

*Μὴ νειμέσα, Ζεύξιππε, παραντέλλοντι λουτσῶ·
Καὶ μεγάλην παρ' ἄμαξαν ἐρωτύλος ἡδὺ φαίειναι*

(Explicațiunea)

„Nu desprețui baia de lângă tine Zeuxipe; și pe lângă mare trasură amorețul plăcut strălucesce.“

Spue-se în Irécăt, băile era atât de numerose, în cât fie care gólă ara nevoită să respundă pē-rénduse de împreunare și trecere d'alături ascuns. Următorul răspuns se pare de uniî că s'a făcut de uă nouă baie.

La uă altă baie alăturată de cea publică din Bisanzîu.

*Δείματό με ξυνοῖο παρὰ προθύροισι λουτροῦ
Ἄστος ἀνὴρ, ἀρετῆς εἴνεκεν, οὐκ ἔριδος.
Κεῖνο μέλει πλεόνεσσιν ἐγὼ δ' ὀλίγοις τε
Ἐντύνω προχοῆς, καὶ μύρα καὶ χάριτας.*

(Explicațiunea)

„Un orașan m'a construit pe lângă baia orașului, din cauza virtuții iar nu de cértă; acea dar este pentru cei mulți, iar eū pentru cei puținî amicî; tótă le am gata, apă, și parfumuri, și grații.“

Prea aprópe există uă fórte comodă casă pri-vind peste Ipodrom. Un amic se chiamă să petrecă

1). Pe unde este acum tranvaiul în oraș.

privind de la uă feréstră și să participe mănăcare.

La casa situată între a lui Zeuxip și a cavaleriei.

Ἐν μὲν τῇ Ζεύξιππον ἔχω πέλας, ἡδὺ λοετρὸν
Ἐκ δ' ἐτέρης ἵππων χῶρον ἀεθλοφόρων.
Τοὺς ὅα θεησάμενος, καὶ τῶδ' ἐνι χρωῶτα λοέσσας
Λεῦρο καὶ ἔμπνευσον δαυτί παρ' ἡμετέρῃ.
Καὶ κε πάλιν σταδίοις ποτὶ δεῖελον ὄριος ἔλθοις,
Ἐγγύθεν ἐγγὺς ἰὼν γείτονος ἐκ θαλάμου. (ἢ
(θανάτου, κατ' ἄλλην ἔκδοσιν).

(Explicațiunea)

„Pe la acésta parte aprópe de Zeuxip am baia cea plăcută; iar la cea alta parte, locū de cał luptătorī; Dupě ce i veī vedea și veī spăla corpul în baia, vino și 'ἤ ea viața la masa nóstră de mănăcare, și iar vino la timp de séra, mergând la locurile de lupte, aprópe din camera vecină (saū după alta ediție) „de mórtea vecină.“

Caiī se înhamă și se împerechēdă cu șléurī.

La calul de aramă cel de la Ipodrom,
avênd piciorul întins ridicat

Ἐμπνοὺς ὁ χαλκοῦς ἵππος οὗτος, ὃν βλέπεις,
Ἐμπνοὺς ἀληθῶς, καὶ φριμάζεται τάχα.
Τὸν πρόσθιον δὲ τοῦτον ἐξάιρων πόδα,
Βαλεῖσε καὶ λάξ, εἰ παρελθῆς πλησίον.
Δραμεῖν καθορμᾶ, στήθι, μὴ προσεγγίσης·
Μᾶλλον δὲ φεῦγε, μὴ λάβῃς τὸ τοῦ λόγου.

(Explicațiunea)

„Acest cal de aramă pe care 'l veđi, într' adēvăr respiră, și curênd o să spumege. Iar acest picior de nainte ridicând o să te lovéscă, decă veī trece d'aprópe. Se repede să alerge, staī! nu te apropia; nu maī puțin fugī, ca să nu pațī cea ce đicū.“

Următoarele versuri sunt declarate dintr'un lucru lui Lisip.

La un alt cal.

Ἴδ' ὡς ὁ πῶλος χαλκοδαίδαλω τέχνη
Κορωνιῶν ἔστηκε· δριμύ γὰρ βλέπων
Ἵψανγενίζει, καὶ διηνεωμένας
Κορυφῆς ἐθείρας οὐρίωκεν εἰς δρόμον.
Δοκέω, χαλινοῦς εἴ τις ἠριστροφός
Ἐναρμόση γέννησι, κῆπικεντρύση,
Ὅ σὸς πόρος, Λύσιππε, καὶ παρ' ἐλπίδας
Τάχ' ἐκδραμεῖται τὰ τέχνη γὰρ ἐμπνέει.

(Explicațiunea)

„Veți că calul este făcut din aramă prin abila artă, înalță mândrul seŭ grumadŭ și și ațâtesce ochiul lucitor către vânt, impacient pentru alergare retrage selbatica cómă, și 'și clatină capul seŭ sus. Mi se pare că decă mănătorul era să se încerce a vēri đabaoa gurei, seŭ să împingă pîntenul, lucrul teŭ o Lisipe, era să sară pe neașteptate; căci prin arta ta este plin de suflare.“

Fiind vorba despre cai, vom întorce atențiunea noastră la un medic de cai. Este curios că numele seŭ este Sosandru, care însemnéđă (în limba Hellenă) tamăduitor seŭ muntuitor de ómeni, pe când parintele Medicinei, care a tãmãduit némul omelescŭ în. de Chr. aprópe 460 de anŭ, era Hipocrat. a căruŭ nume însemnéđă (în limba Hellena) dresator saŭ țiiitor de cai.

La Sosandru Medic de cai.

Ἴητήρ μερόπων ἰππόκρατες, ἀλλὰ καὶ ἵππων
Σώσανδρε κρυφίης ἱστορ ἀκεστορίης

*Ἡ τέχνην μετάρμειψον, ἢ ὄνομα μηδὲ καλείσθω
Ἄτερος ἐκ τέχνης ἢς ἕτερος κρατέει.*

(Explicațiunea)

„Medic de ómenī țiiitorule de caī, însă și de caī Sosandre, cunoscând ascunsă artă de a tămădui; séū profesiunea schimbă, séū numele; să nu ea cine-va numele lui din profesiunea, a cărei posesor este altul.

Curióse animale se presintă în Ipodrom, ideale ca și reale. Este cunoscut din Mithologia monstrul Scila. Ea era uă periculósă stinca între Italia și Sicelia. Mithologia o represintă latrând ca un câine, avënd 12 picióre, 5 gâturī lungi și capete, din care fie care avea trei rândurī de dinți ascuțiți.

La Schila de arama

*Εἰ μὴ χαλκὸς ἔλαμπεν, ἐμένυε δ' ἔργον ἄνακτος.
Ἔμμεναι Ἡφαιστοῦ δαιδαλέοιο τέχνης,
Αὐτὴν ἂν τις σκίλλαν ὄτσοιτο τηλόθε λεύσσω
Ἐστάμεν, ἐκ πόντου γαῖαν ἀμειψαμέναν.
Τόσσον ἐπισσεῖει, τόσσον κότον ἀντία φραίνει,
Οἶον ἀπὸ πελάγευς συγκλονέουσα νέας.*

(Explicațiunea)

„Décă nu lucea arama, nici că arĕta că era lucrul de arta a lui Efestū, vēđându'l de departe era cine-va să ea drept că era acea Schila ridicându-se din marea; într' atât amerința și atât de sĕlbatic urlă, precum când din marea distruge (înecă) corabiele.“

În același locū se întĕmpină Caledonianul mis-

trețu; era uă însemnată vânătoare a mistrețului Caledonian pe timpurile eroice.

La Caledonianul Mistrețu.

*Χάλκeos· ἀλλ' ἄθρησον ὅσον θράσος ἦνσε κάπρον
Ὁ πλάστας, ἔμπνονν θῆρα τυποσάμενος,
Χαίτας ἀγχερίοις περρικότα θνητὸν ὀδόντα
Βρύχοντα, γλήταις φρικτὸν ἰέντα σέλας,
Ἀφρωῶ χεῖλα πάντα δεδευμένα. Οὐκ ἔτι θάμβος
Εἰ λογάδα στρατιῆν ἄλεσεν ἡμιθέων.*

(Explicațiunoa)

„Este de aramă dar observă cât curagiū i a dat făcătorul ¹⁾ și a făcut'o însuflețită, clatinându-și grumaḍul cu grōḍa, și crășnind mortiferul seū dinte; ese focū din ochiū seū, și spume din buḍele lui. Nu este curios decă a deteriorat uă alésă multime de semiḍei.“

Observă acum uă Bachă smintită, astâmparându-se de desăvērșita împietrire.

La Bachă din Bisanțiū.

*Ἐκφρονα τὴν Βάκκην οὐχ ἡ φύσις, ἀλλ' ἡ τέχνη
Θήκατο, καὶ μαρίην ἐγκατέμιξε λίθω.*

(Explicațiunea)

„Pe Bacha nesimțitoare nu natura, dar arta a făcut'o, împietrând furórea sa.“

Și acésta chitarista vedeșī, nu să mai aude.

La figura unei chitariste din Bisanțiū.
seū la figura Mariei cântăreșei din chitara în Bisanțiū.

*Σὸν μὲν κάλλος ἔδειξε μόλις γραφίς· αἶθε πύχην
Ἔσθεις καὶ λιγυρῶν ἠδὲ μέλος στομάτων,*

1). Turnatorul.

Ὡς κκεν ἐποφθαλμοῖσι καὶ οὐάσῳ, ἔκ τε προσώπου,
Ἐκ τε λυροκτυπῆς ἴσον ἐθελγόμεθα.

(Explicațiunea)

„Frumusețea ta abia a arătat'o penelul sculptorului; O! de ar fi nimerit și grația muziceii tèle; atunci și urechile și ochii cra să simțā plăcere, nu mai puțin cra să ne miram de lovitura lirei 1) tèle precum și de fața ta.“

Statua nu pôte să conserve iscusința viditiului, accentele cântărețului și însușirile și imfluența politicului.

La figura lui Gabrielie locotenent general în Bisantiū.

Καὶ Φαέθων γραφίδεσσιν ἔχει τύπον ἄλλὰ χαράσσει
Ἥλιον τέχνη. κρηπτομένων φαέων
Καὶ σὲ σοφὲ πτολίαρχε γράφει Γαβριήλιε τέχνη
Ἐκτὸς σῶν ἀρετῶν, ἐκτὸς ὅλων καμιάτων.

(Explicațiunea)

„Și figura sórelui este sculptată, arta imitatóre arétā globul dîleî, dér ascunde rațele séle. Astfel și pe tine prudente guvernator al orașului Gabrielie te dîigrafesce, afarā de virtuțile tale și de tôte labórele tèle.“

Locotenentul general Theodor a clădit și a împodobit templul Norocului 2). Theodor era ocupat cu multe funcțiuni,

La arcul din Regala în Bisantiū

Τετραπόροις ἀψῖσι πόλιν Θεόδωρος ἐγείρας
Ἄξιός ἐστι πόλιν καὶ τέταρτον ἠριοχέειν.

1). Viórci. — 2. Bisantiniū avea obiceiū, să aibā nisce frumoșe arcuři, pe cea mai d'antéiū stradā cea de lângā colóna arsā și Templul Norocului (saū ursitei), acolo se vede uā piatrā pe care este sculptat cuvântul „Noroc.“

(Explicațiunea)

„Cu patru arcuri înfrumusețând Theodor orașul, de patru ori este vrednic de a 'l administra.“

Numele Imperatului Iustin se vede iarăși; a curățat grajdurile Augiei, adică tribunalele, și a ordonat radicala lor reparație. Un însemnat legist barbat, numit Dominu este indeletnicindul Eracle. La marele Pretoriu înfrumusețat (seu după alta ediție)

La marele Pretoriu care s'a înfrumusețat.

*Κόσμον Ἰουστίνος Βασιλεὺς ὑπὸ ὄντα καθήρας
Καὶ τὰ μέγιστα Δίκης ἠγλαΐσεν τεμένει.
Σοῖς δὲ πόνοις, Δομνίνε, κατηφέα νύκτα διώκεις
Ἐκ Θέμιδος μεγάρων, ἐκ βιοτῆς μερόπων.*

(Explicațiunea)

„Regele Iustin a curățat lumea de necurățeni, și cele mai mari temple ale justiției a înfrumusețat; prin ostenelele tele Domnine, gonesci afară noptea cea posomorâtă de la palaturile Themidei din viața ómenilor.“

Themis este configurațiunea Legei și pe Dominu 'l numesce fiul ei.

La același.

*Ὅς ἀγαθὸν καὶ παῖς ἐπὶ γῆραι· φαιδροτέρους γὰρ
Δομνίνος θαλέμους μητρὸς ἔτευξε Δίκης.
Ἀμπω ἐγὼ διὰ παιδός, ὁ παῖς δὲ ἐμῆιο φαίνεται·
κῦδα δ' ἀλλήλοισ ἀντιχαρίζόμεθα.*

(Explicațiunea)

„Ca bun și baiat și la batrânețe; pentru că Dominul a făcut salele mumei lui judecătii mai

frumóse. Lucescú eú prin fiul meú și fiul meú prin mine. Lauda dar unuí către altul regratificam.*

Aicí este vorba despre Scóla Legilor. Gheorghe Long ne amintesece că la al șaselea secol Constantinople și Scólele din Orient dedeaú viață și susținea studiul legilor, care la Imperiul Occidental încetase. Edificiul despre care este vorba se presintă ca cursóre.

La regala scólelor în Bisantiú.

Χῶρος ἐγὼ θεσμοῖσιν ἀνειμένος· ἐνθάδε πηγὴ
"Αφθονοῦ Ἀύσονίων ἐκκέχνηται νομίμων,
"Ἡ πᾶσιν τέταται μὲν ἀείνος, ἡϊθέοις δὲ
'Ενθάδε ἀγειρομένοις πάντα δίδωσι ῥέον.

(Esplicațiunea)

„Eú sunt nemărginitul scaun al legilor; aici isvor abundent de legi Latine se varsă, care se întinde neîncetat la toți, iar la tinerii cari concurg aici procură pârêú (adevărului).

Advocații sunt potrivit subiect de obstacol; iată unul a căruí atac este gustos.

La Legisti.

Τοὺς πόδας εἰ κρατερός καὶ τὰς χεῖρας εἶχ' ὀλοκλήρους,
Ὅνκ ἂν τὴν κεφαλὴν εἶχε τοιαῦτα γραφῶν.

(Esplicațiunea)

„Décă era puternic pe la picioare și avea întregi și mâinele, nu avea însă cap scriind d'al de aste.“

Un legist înșelă un artist.

Φαῖδρος πραγματικὸς καὶ ζῶγράφος ἤρισε Ροῦφος
Τίς θαῖσσαν γράψει, καὶ τίς ὁμοιώτερον.

*Ἄλλ' ἐν ὅσῳ Ροῦφος τρίβειν τὰ χρώματ' ἔμεινε,
Φαῖδρος ἔγραψε, λαβὼν εἰκονικὴν ἀποχρῆν.*

(Explicațiunea)

„Advocatul Fedru, și pictorul Rufū, au făcut prinsóre, cine mai iute o să fugravescă, și cine mai cu asemănare. Însă pe cât timp Ruful pisa colórele, avocatul a scris uă plasmuită primire.“

Conjugat și necesar Advocatului i este Sofistul; mare reputație avea Sofistul înaintea anilor lui Socrat, și la ultimele zile ale Imperiului Roman învața în public Filosofia, tot d'ua dată și Retorica. Sofistul se înfrumuseța și se dichisa cu ostentelă și grijă pentru datoriele sale populare, sulumenîndu-se pe obrađū, înegrind genele și împodobind degetele sale cu inele, cari scânteiaū ca și cuvântul seū, care pe când mișca mâinele sale în sus și în jos, vorbind pompos în public și falindu-se, întuneca și înșela și ochii și gândul ascultătorilor, prin întărirea întreprinderilor și înfrumusețarea impleticirilor a largei și esprimațorei îmbracaminte a figurelor sale.

Un arbure este tribuna Sofistului care vorbește în public, și i se pare că este fericit.

La tribuna Sofistului Craterū.

*Ἄνδρον ἐγὼ μακαριστὸν, ἐπεὶ ποτὲ μεσσόφην ὕλης
Ἰστάμενον λιγυροῖς ἐστρεφόμην ἀτέμοις,
Ὀρνίθων ἐπίβαθρον εὐθροον, ἀλλὰ σιδήρῳ
Ἐπιθήην, κλήρω κρείσσοτος ἐντυχίης
Ἄντι γὰρ ὀρνίθων, Κρατεροῦ κρατεροῖς ὑπὸ μύθοις
Ἄρδομαι, εὐμούσοις χεῖμασι τηλεθάον.*

(Explicațiunea)

„Eu arbor fericit, și după ce uă dată stând în mijlocul pădurei ma hrăneam de vânturi mladióse și plăcute, eram suitórea dulce sunatoarelor paseri, însă m'am tăiat cu ferul, noroc de mai bună fericire; pentru că în locu de paseri, mă adăpti de cuvintele tari a lui Crater, înverșind prin pâraie armonióse.“

Urmatórea inscripțiune de mormânt coprinde despre unul care a venit la Constantinopole din Asia, póte din Siria, despre unul care sémană cu Livianiū, cu profesorul marilor părinți Basilie și Chrisostom (gura-de aur). Și este dialog.

Scholasticului Agathie pe însași mama lui
ce țace la Bisanțiū.

Ὡ ξέρε, τί κλαίεις; διὰ σὸν μόρον οἶσθα τίς εἰμι;
Οὐ μὰ τὸν ἀλλ' ἔμπης οἰκτρὸν ὄρω τὸ τέλος.
Ἔσσι δὲ τίς; Περίκλειε γυνή τίος; ἀνδρὸς ἀρίστου,
Ῥήτορος, ἐξ Ἀσίης, οὖνομα Μερνονίου.
Πῶς δέ σε Βοσπορίη κατέχει κόνις; εἴρεο Μοῖραν,
Ἢ μοι τῆλε πάτρης ξεῖνον ἔδωκε τάρον.
Παῖδα λίπες; τριέτηρον, ὃς ἐν μεγάροισιν ἀλῶν
Ἐκδέχεται μαζῶν ἡμετέρων σταγὼνα.
Αἶθε καλῶς ζῶσι, ναὶ, ναὶ, φίλος, εὖχεο κείνω,
Ὅφρα μοι ἠβήσας δάκρυ φίλον σταλαίοι.

[Explicațiunea)

„O streine, pentru ce plângi? — Pentru mórtea ta. — Cunoscí cine sunt? — Într'adevăr nu cunoscū; prea trist însă vedū sfârșitul. Însă tu cine esti? — Periclia. — Al căruī femee? — Sunt femea lui Memnoniū, fórte hun bărbat, orator, din Asia. — Însă

cum esci înmormântată aci în Bospor? — Întrebă pe Sórta mea, care departe de patria mi a dat mormânt strein. — Ai lăsat copil? — Unul de trei ani, care plângând și chinuindu-se în casă așteptă picătura de la țâțele mele. — De ar trăi — Da, da, amice, rógăte să se facă mare, ca pe mormântul meū să verse lacrima de iubire.“

Aici este și alta epigramă arătând iubire; acésta este figura unei dómne de casă; posibil ca să fie mosaică, séu figură de pe stradă, ca acele din Ratisbon și Augsburg.

La figura unei femeī.

Θαύμ' ἀρετᾶς μορφῆν ὁ πίναξ ἔχει. Εὐγε τὸ γυνῶρον
Τεῦξε, τὸ δὲ ὠραῖον τῆς ἀγνοοβλεφάρου
Σαίνοι κεν σ' ἐσιδοῦσα καὶ οἰκοσύλαξ στυλιάκινα
Δέσποιναν μελάθρων οἰομένη ποθοῦῃν.

(Esplicațiunea)

„Minunat chip de virtute esprimă figura. Bine a amestecat mândria și frumusețea ochiului blând. Era să se bucure mișcând (códă sa) și câinele pađitorul caseī, vėdėndute și parânduise că vede în fața pe dómna caseī.“

Arta de a sculpta în relief pe metale, se potriveste spre reprezentarea nasterii lui Iis. Christos pe uă bucată de armatură.

La un scut care avea nastera lui Christos.

Ὡ πόσον εὐήθης ὁ ζωγράφος, ὅτι χαράσσει
Κοίρανον εἰρήνης ἀσπίδι τιχτόμενον.

(Explicațiunea)

„O cât de nerod este pictorul că desemnează (sapă) pe Domnul pecei pe armatura nascându-se.“

Musicanții abia se privescū mai buni de cât advocații; concertul și nepotrivirea se cântărescū la de uă potrivă balanțe. Aci se exprimă uă curiosă confusiune de minte și de suflare

La cântatori cu fluer.

*Ἀνδρὶ μὲν ἀνλητῆρι θεοὶ νόον οὐκ ἐνέφυσαν,
Ἄλλ' ἅμα τῷ φυσᾶν χῶ νόος ἐκπέεται.*

(Explicațiunea)

„Bărbatului ce cântă cu fluer, ȕeiĭ nu i aũ inspirat minte, însă îndată ce suflă, mintea lui sbóre.“

Părerea Imperatorului Paravat despre Cimpoii și de acompaniament prin vocea saũ organ abia póte să se considere periculos.

Regelui Iulian la organ.

*Ἀλλοίην ὁρώ δονάκων φύσιν ἦπον ἀπ' ἄλλης
Χυλκείης τάχα μᾶλλον ἀνεβλάστησεν ἀρονύξης,
Ἄγριοι, οὐδ' ἀνέμοισιν ὑφ' ἡμετέροις δορέονται,
Ἄλλ' ἀπὸ ταυρείης προθορῶν σπήλυγγος ἀήτης
Νέρθεν ἐντροχίτων καλάμων ὑπὸ ῥίζαν ὀδεύει.
Καίτις ἀνήρ ἀγέρωχος ἔχων θεὰ δάκτυλα χειρῶν,
Ἴσταται ἀμφραφῶν κανόνας συμφραδέμονας ἀνλῶν
Οἱ δ' ἀπαλὸν σκιροτῶντες ἀποθλίβουσιν ἀοιδήν.*

(Explicațiunea)

„Ciudate trestii sunt acele pe care le vĕđũ; nici un fel de carbă, însă sĕlbatică vlastarire resarind din pământ aramos, nici clatinĕndu-se de acest vĕnt ce respiram, însă prin fluerele din bur-

duf, fiind spre jos; prin lesne gauritórele trestii vântul cel închis caută trecerea sa afară, pe când un om desprețuitor, inteligent de a cânta din fluere parcură în unire degetele sale, și alți saltând cu buna-voință, prelungescă seú înalță cântecul lor.“

Voiú introduce acum iarăși pe Imperatul Iustin, însă acum ca protectorul artelor folositóre ca și mai nainte al înfrumusețăriiilor. Orologiul cel mare era în calea cea dintre Sânta Sofia și a marelui Palat, și se vede din presupunere că în timp de noapte avea pe dânsul și felenar.

La basa Orologiului din arcul ce era la regala.

*Δῶρον Ἰουστινίου τυραννοφόνου βασιλῆος
Καὶ Σοφίης ἀλόχου, φέγγος ἐλευθερίας,
Ἐράων σκοπίαζε σοφὸν σημάντορα χαλκὸν
Ἀντῆς ἐκ μονάδος μέχρι δωδεκάδος,
Ὅττινα συληθέντα, δίκης θρόνον ἡμοχεύων
Εὖρεν Ἰουλιανὸς χερσὶν ἀδωροδόκοις.*

(Explicațiunea)

„Este darul regelui Iustin omorătorului de tiran, și a consórtei sale Sofia, acésta lampă a libertății; observă bine sunatórea de aramă (al orelor) care bate orele 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12; s'a furat uă dată, dar l'a găsit dirigintele Iulian fără a da daruri.“

La un minsoriú ¹⁾ care are cele douë-spre-δεce dodii și altele.

*Ἀργύρεος πόλος οὗτος, ὅπη φαέθοντα σελήνη
Δέρεται, ἀντιτύπων πιμπλαμένη φαέων.*

1). Un instrument astronomic care arată mișcările corpurilor ceresci.

*Ἀπλανέες δ' ἐκάττεθρε, καὶ ἀντιθέοντες ἀλῆται
Ἀνδρομέης γενεῆς πᾶσαν ἄρουσι τύχην.*

(Explicațiunea)

„Acest cer argintiū, care vede pe sórele plin de lumină esemplară ¹⁾. Iar din ambele părți stele nemișcatóre, și planetei alergând una contra alteia pórtă tot norocul muritorilor.“

De sigur aci pămêntul se represintă eronat ca centrul sistemului, espimându-se un fel de astrologiă și astronomiă.

Următórea se vede că este cea ce numim glob cerescū.

La un instrument astronomic.

*Ἡ σοφίη στίβον εὔρεν ἐς οὐρανόν· οὐ μέγα θαῦμα
Καὶ νόος ἐξ αὐτῶν ἦλθεν ἐποικητίων.
Ἦρίδε καὶ γυνὰ σφαιρίας ἐπειάσσετο νότα,
Ἦσα δὲ κύκλα τομαῖς οὐχ ὀμαλαῖσι τέμει.
Σκέπτειο τείρεα πάντα πρὸς ἄντυγα, τῆς ἔπι Τιτάν
Νύκτα ταλαντεύει καὶ γράος ἐρχόμενος.
Ἀέξο ζωοφόρου λοξώσιας, οὐδέ σε λήσει
Κλεινὰ μεσημβρινῆς κέντρα σπηλύσεως (ἢ σπηλύσειος).*

(Explicațiunea)

„Înțelepciunea a găsit potecă la cer; nu este mare minune, și înțelegerea din aceste părți ceresci a venit. Veđi rotunda framântatură, urcându-se la înalta împlinire; adevărate prejmuiri taindu-se de linii neparalele. Cercetעדă tóte constelațiunile unde Titanul ține cumpenele nopții și a ڤilei. Și însemnă pe aléturatul Zodiac unde înđoite semicercuri se întêlnescū pe la lumina međuluī-ڤilei.“

1). Împrumutată.

Următorul este un orologiū solar.

La orologiū.

*Μηχανικὴ Φωσφόροντα βεάζεται ἄρμονικοῦσι
Γνώμοσιν ἀγρεύειν τὸν δρόμον ἡλίον·
Βαίος δ' ἀμφιέπει λίθος ἀντηγας Ἡριγερείης,
Ψρονόμῳ σοφίῃ καὶ σκιάειτι τύπῳ.
Σεργίου ἀρχιεροῦτος ἐπονορανήσιν ἐφετμαῖς
Τοῦτο συνειργάσθη ἔργον ἐπιχθονίων.*

(Explicațiunea)

„Arătătorul acestui orologiū solar este făcut spre a se reafila pe dânsul mișcarea sórelui. Cerul dîlei se învêrtesce împrejurul unei pietre; uă umbră calculată însemnédă calea, cerul cu pămêntul vin în contact. Sergie Archiereul ordona. Iată! cea ce a ordonat, s'a făcut prin mâini de ómeni.“

Archiereul Sergie suposeđū că era din Alexandria, care era cel mai d'ântéiū scaun al sciințelor, și acei Pappi ai Alexandriei, a căror mare erudiție despre orologiile solare, calendar etc. se privea ca corectă. Tradițiunea despre acésta există încă.

Următórea este la orologiū cu apă.

*Ἐπιθάδε μιστύλλουσι δρόμον φαιτοντίδος αἰγλης
Ἄνερες, ὥραων ἀμφὶ δρωδεκάδι
Ἔδασι δ' ἡλίοιο ταλαντεύουσι κελεύθους
Ἐς πόλον ἐκ γαίης μῆτιν ἐρμισάμενοι.*

(Explicațiunea)

„Prin acésta ómeniī observă cum rótele carului aurórei alérgă, și se numérah două-spre-δεce ore pe când trecū. Aici apele pune poteca sórelui la încercare, și cele de pe cer le esplică lucruri pămêntesci.“

Ctisibiul cel din Alexandria ¹⁾ a reușit a face în cât apa să pice la rôte; iar mișcarea acestor rôte se comunica la uă mică statuă, care treptat ridicându-se arêta cu un mic baston orele însemnate pe uă colónă alipită de mecanismü.

Dar să suposăm că sórele nu se vede; cum o să cunósceam timpul? avem necesitate de orologiü. Nouële orologie și lucrédă și bate și prin urmare arétă ora, orî-câtă céță de ar fi pe atmosfera. Așa dar cea ce póte arêta prin vederea, trebuie să se semnalede prin sunetü. Iată un orologiu de apă espre făcut.

La altul.

*Σῆμα δωδεκάμοιρον ἀφεγγέος ἡλίου
Τρισσάκις ἀγλάσσω φθεγγόμενον στόματι.
Ἐντ' ἂν θλιβομένοιο ποτὶ στενὸν ὕδατος ἀνήρ
Ἀὐλὸν ἀποστείλῃ πνεῦμα διωλύγιον,
Θῆκεν ἀθηναῖος δῆμῳ χάριν, ὡς ἂν ἐναογῆς
Ἐῖη κῆν φθονεραῖς ἡέλιος νεφέλαις.*

(Explicațiunea)

„De trei orî în douë-spre-dece ore, când lumina sórelui lipsesce, de și cu gura fără limbă, acésta da semnalul; pe când un om d'aprópe procură greutatea apeí, și prin canal sunatorul fluer strigă; «Darul Atheneului, ca toți să audă ora când acoperă norii pe sórele.»»

Transportarea este lesne de la orologie cu apă la băi.

Aicí este uă bae în Bisantiü care vindecă dorința de a se întórce la patrie (nostalgie). Loto-

1). Pe la 135 în. de Chr.

fagiî era nisce fințe pe care Odisea a întelnit la ratacirile sale. Se hranéu cu un fruct numit lotü, a căruî gust era atât de plăcut, în cât cine 'l mânca, perdea tótă dorința de a se întorce la patria sa

Lă bae din Bisanțiü.

Ἀωτὸν ἐρεπτομένους, προτέρων οὐ ψεύσατο μῦθος.

Ἴστον ἀληθείης τοῦτο λουτρὸν ἔχει

Εἰ γὰρ ἄπαξ καθαροῖσι λοέσσεται ὕδασι ἀνήρ,

Οὐ ποθέει πάτρην, οὐκ ἐθέλει γενέτας.

(Esplicațiunea)

„Cea ce se întemplă la acésta bae o va arêta povestea Lotofagilor ; căci decă în aceste curate ape se va scâlda cine-va uă dată, nu o să mai doréscă nici patria sa, nici pe părințiî seî carî l'a făcut.“

Băile regale se aprovisionéđă cu ape calde și reci din isvóre naturale.

La băi calde regale.

Θερμὰ τὰδ' ἀτρικέως βασιλῆα· τήνδε γὰρ αὐτοῖς

Οἱ πρὶν ἀγασσάμενοι θήσαν ἐπωνυμίην.

Οὐ γὰρ ὑπὸ βροτέῳ πυρὶ θάλπεται ἀγλιὸν ὕδωρ,

Ἀυτομάτη δὲ λιβάς τίχεται αἰθομένη·

Οὐδὲ ῥόον ψυχροῦ ποτιδύεται ἀμφὶ λουτρὰ,

Ἄλλ' οἷον ποθέεις, τοῖον ἵπεκφέρεται.

(Esplicațiunea)

„Aceste calde regale băi, bine merită de numele lor, căci ceî d'ântêiü carî s'a mirat de ele, le a pus acest pronume ; nu se aprinde focü ca să încalzéscă apa ; el ferbe de sineși pe locü, dar nici apa rece că lipsesce, și după cum 'l do rescî ast-fel se întroduce.“

— F I N E. —

Lista Domnilor Abonați.

Michail Kogalnicenu	Ivan Hagi Stoianof
Remus N. Opreanu	M. Miloșef
Romulus N. Opreanu	Th. Niciof
M. Coiciu	R. A. Dobref
L. C. Eleuterescu	P. S. Ogneanof
Colonel Budesteanu	Ivan Calciof
Colonel Salmen	S. V. Cădâlof
Colonel Alexandrescu	Dimitrie Benderli
L. Colonel Guranescu	Ión Poenaru-Bordea
L. Colonel Samurcaș	M. Poenaru-Bordea
Major A. Singurof	Panait Holban
Major Pandrav	Ión Țepeluș
Major D-r S Georgescu	P. Buruiană
Major D-r Corvin	Victor A. Nestor
Capitan Crēmău	Gheorghe Horedeanu
Capitan Congopulo	Panait Vragnioti
Capitan Murat	Paul Tihano
Capitan Pontbriant	Grigore Tihano
Capitan Veseli	N. Mastero
Capitan Panu	P. Papasaul
Capitan Poppescu	D. Papasaul
Capitan D. Danu	Costache Petrescu, (director de scôla)
Capitan Cristescu	Capitan N. Macri
Capitan Caplescu	Achilea N. Macri
Locotenent Lupușnénu	Stefan Cefraga
Locotenent Negel	Gheorghe Mironescu
Locotenent Flavian	Gheorghe Blucos
Capel-maestru A. Riedel	Odissea Despoti
Locotenent Ionescu	Aristide Benderli
Locotenent N. Nisipeanu	Hrisostom Chiriachide
Locotenent Stefanescu	Gheorghe Chiriachide
S. Locot. Zahariade	V. Gombo
S. Locot. Lucasievici	Gheorghe Caridia
Archimandrit S. Dimitrescu	D-ra Anastasia P. Kiustengénu
C. Varron, Institutator	Borănescu, profesor
S. Dimitrescu	Anton Alexandride
G. Valaori	C. Alexandrescu
Ión Blebea	G. Aunianu
Ión Em. Poppovicî	G. Gavrilesco
Stefan Danu	

K Iosef	D-r A. Bolton
Al. Cosmiadi	Senac
Eug. Cosmiadi	I. Marculescu
Vergotti	St. Coleșu
Milt. Petreanu	I. Iordanescu
Alexandru Thal	P. Todie
D. Condoegeorgi	I. Ghejan
Panait Gheorghiasi	T. Dumitrescu
C. Sgrof	D. Vulturénu
I. Steculi	Iordanoviči
I. Frangulea	S. Simionescu
N. Copsidas	Barbulescu
C. Franghidi	Al. Petrescu
Gerasim Condoegeorgi	Niculescu
Gheorghe Condoegeorgi	Gh. Cherimbach
L Mavrachi	Benoni
N. Steculi	Estiotu
C. Cominoviči	Zaharia
N. Rali	M. Demitrescu
E. Dimitriu	Gh. Theohari
V. Perjescu	R. Ionescu
Ión Radulescu	Michail P. Kiustengeanu
Pavel Stoenescu	Ión Mureșianu
N. Constantinescu	E. Eremief
D. Daulja	I. Hönich
D-r Vicio	S. Iafet
Ión Stanescu	K. Th. Diamandopulo
Ludvic Witt	M. Th. Diamandopulo
Stefan Pappaianopulo	Theohari Caraceali
D-r Dragescu	Dimitrie Ioca
D-r Dobriceanu	Dimitrie P. Kiustengeanu
D-r I. Valinda	A. Ioca
D-r Georgescu	D. Melidi
Ión Radulescu, Farmacist	Em. Nicolaidi
Beceanu, Farmacist	N. Constanta
D. Crainicianu	Miltiadi Diamandi
Ion Groper	Constantin Pappadopulo
Gr. Pretorian	Michail Calcioglu
Anton Licen	Kiriacc Miropulo
Spir. Chefala	Paruri Constanta
D-r N. Cicilianopulo	Costache Zaharia

Dimitrie Costa	N. Sarri
Avedis Thomasof	Gh. Barbarigo
Gancio Nicolciof	G. A. Halchiapol
Petre Penciof	I. Iatropulo
G. S. Ghică	A. Sapatino
Stefan Dimitriü	D. Sapatino
H. D. Sinichi	H. N. Hristoforu
Petre Hagi Stoianof	I. Logothesis
Hristodor Gheorghief	Andrei Dan
Nicolae Hiliti	N. Marculescu
Kiriaco Zaimi	N. Cicilianopulo
D. Trigoni	S. Filliu
D. Clefala	G. C. Florescu
N. D. Silavatianu	Petre Vasiliu
Haralamb Budénu	Aristide Coconiadi
Vasile Moreli	Vălcof
Hr. Hagi Stoianof	Baldanescu
Andronic Nistiridi	D. Poppescu
Leonida Tefi	P. Papaianopulo
Spiro Violato	D. Vartholomeo
Hristo Violato	G. Dascalopulo
D. Curbuđi	I. Dascalopulo
D. Calevra	Iani Macri
Ión Caldirim	D. Pappadopulo
Alexandru Cosma	C. Marcantonato
Manoli Moscu	Henri Guarracino
Nicolae Moscu	Chircio Hagi Petrof
Al. G. Logaride	Const. Baicoianu
P. Mavrojani	G. Sandulescu
Dracopulo	Ali Cadir
A. Hagi Gheorghiu	Iiafus Regep
Ión Geamgi	Kiriac Cacani
Theodor Mariađa	V. Mastero
P. Ziričianu	D. Straftopulo
A. Ziričianu	R. Titorian
Gr. Anastasiad	N. Buşlup
C. Cuţarida	S. Melisopulo
Gh. Balter	Demosthen Contoruha
T. Ilief	Elefterie Ianacachi
G. Mihailescu	D-r Suşiu
N. Ţino	Al. Dumitraşcu

Ión Psarafti	C. N. Racotta
G. Brataşanu	Stefan G. Morarescu
N. Ruşescu	Ghiţă Gheorghescu
E. Dilberachi	G. Georgescu
I. P. Mosulin	Atanasie Velicov
Ión Mihailescu	Gh. Stefanescu Morarescu
Vasile Protopoppescu	Dimitrie Georgescu
S. Penacof	M-mu Alexandrina D. Geor- gescu
Stefan Mavromati	M-me Maria Coconiadi
G. Grigoriadi	D-şóra Sevasti Coconiadi
D. Hagi Lazar	Ión G. Morarescu
C. Cotescu	Hristu Pappaiani
Pitner	Gheorghe Pappaiani
Solomon Seifeld	Draculi Caralexi
Charles Gasqué	C. Ienibace
Casiadi	M. Moisescu
Protoereü Raşcan	Kiriaco X. Zaimi
C. P. Scheleti	Gheorghe Psihuli
Gr. D. Cristide	Petru Costin
Capitan A. Sob. . . .	Gheorghe Cosma
Alexandrina Dumitrescu B.	Anastasi Evanghelidi
Lt. Mihalcescu	Nicolae Hagi Kiriatic
Lt. Dragaşi	Rali Frangopulo
Const. Voinorofsky	Stoica Belu
Nicolescu Nicolae	A. Dogliotti
N. Carantinos	Panait Coiano
V. I. Jentescu	Dionisie Miliarasi
Gavriil Grimberg	Anatol Magrin
I. Bercovici	Dimitrie Rasmangi
Baratz	Gheorghe Giovani
Ilie Avram	I. Russos
Naum Davidsohn	Pericli Sava
David Birinfeld	Stelian Mussuri
Selim Hafeđ	Capit Costescu
G. Melinţ	A. Alexandrescu
Th. Deleanu	
Ión Georgescu, Librar	

